

Kritické suroviny pre energetickú transformáciu

Politika nie je skalopevná

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Obsah

Body

01 – 22 | **Hlavné odkazy**

01 – 05 | Prečo je táto oblasť dôležitá

06 – 22 | Čo sme zistili a čo odporúčame

23 – 104 | **Bližší pohľad na naše pripomienky**

23 – 38 | Politikou EÚ v oblasti surovín sa stanovuje strategické smerovanie, ale táto politika nestojí na pevných základoch

25 – 30 | V zoznamoch EÚ sú určené kľúčové suroviny, ale podkladové údaje, prognózy a metodika majú nedostatky

31 – 34 | Ciele pre strategické suroviny poskytujú smerovanie, ale nie sú odôvodnené

35 – 38 | Vplyv financovania EÚ na dodávky kritických surovín je nejasný

39 – 53 | Úsilie o diverzifikáciu dovozu zatiaľ neprinieslo hmatateľné výsledky

42 – 48 | Narušenia obchodu obmedzujú prístup ku kritickým surovinám, zatiaľ čo vplyv vonkajších činností EÚ na dodávky nemožno určiť

49 – 53 | Strategické partnerstvá zlepšujú spoluprácu, ale len málo prispievajú k zabezpečeniu dodávok surovín

54 – 75 | Finančné, právne a administratívne prekážky bránia pokroku v domácej produkcii

57 – 60 | Prieskumné činnosti sú nedostatočne rozvinuté a rizikové

61 – 64 | Spracovanie je ovplyvnené nedostatkom technológií a znižujúcim sa počtom zariadení v EÚ

65 – 69 | Financovanie prieskumu, ťažby a spracovania kritických surovín v EÚ sa len začína

70 – 75 | Zdlhavé a zložité povoľovanie je prekážkou pre ťažbu v EÚ

76 – 90 | Potenciál udržateľného riadenia zdrojov sa nevyužíva naplno

- 78 – 81 | Právne predpisy EÚ dostatočne neriešia nahrádzanie kritických surovín a je pravdepodobné, že národné plány obehovosti sa oneskoria
- 82 – 86 | EÚ nemá ciele na podporu recyklácie všetkých kritických surovín
- 87 – 90 | Trhové prekážky recyklácie kritických surovín a regulačné prekážky bránia konkurencieschopnosti priemyslu

91 – 104 | Značka „strategický projekt EÚ“ môže priniesť výhody, ale mnohé projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky pre EÚ do roku 2030

- 94 – 99 | Značka strategického projektu môže priniesť výhody, ale výzvy pri povoľovaní a financovaní pretrvávajú
- 100 – 104 | Mnohé strategické projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky pre EÚ do roku 2030

Prílohy

Príloha I – O tomto audite

Príloha II – Počet sledovaných surovín sa od roku 2011 zvýšil

Príloha III – Údaje o recyklácii – zastarané a chýbajúce údaje

Príloha IV – Obmedzený rozsah a podrobnosť údajov o obchode

Príloha V – Porovnanie zoznamov kritických surovín a strategických surovín

Príloha VI – Požiadavky na monitorovanie z aktu o kritických surovinách

Príloha VII – Analýza vzorky 19 vybraných projektov

Skratky

Glosár

Odpovede Komisie

Harmonogram

Audítorský tím

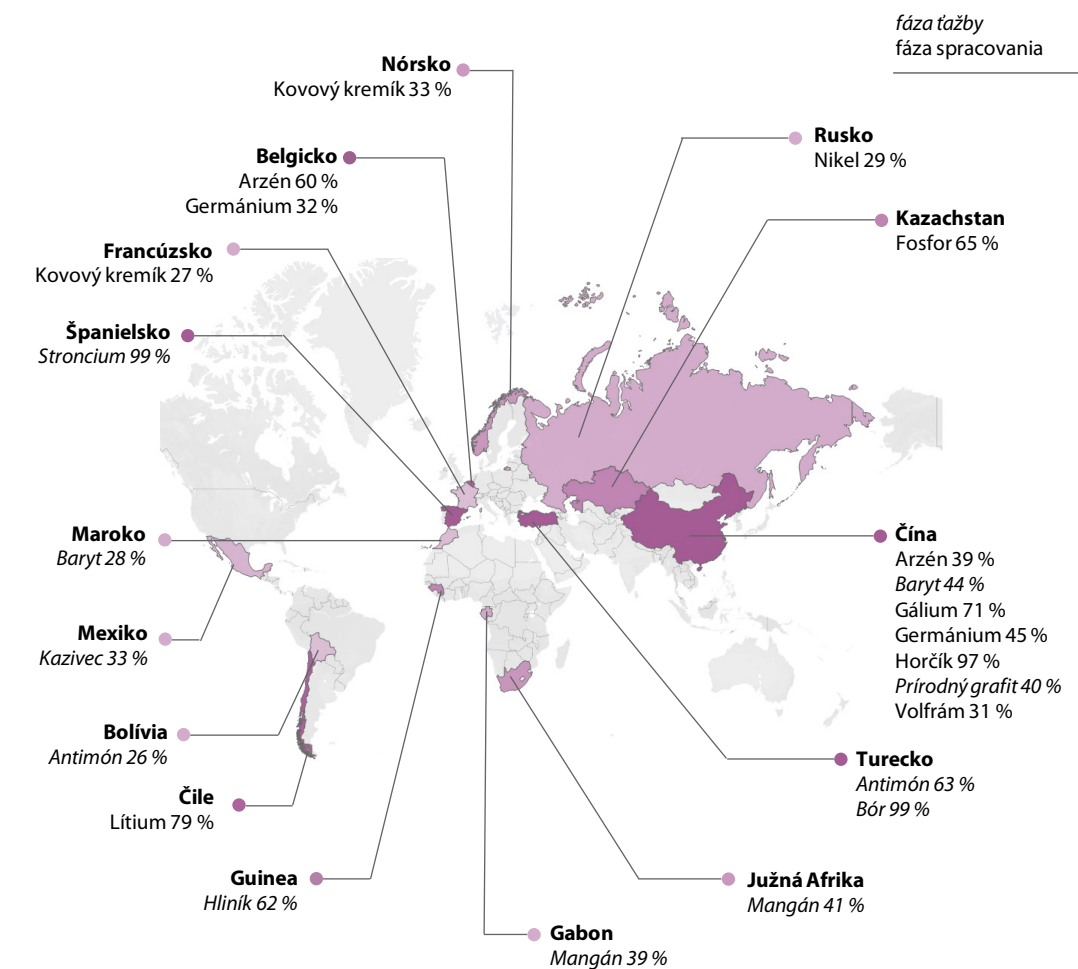
01

Hlavné odkazy

Prečo je táto oblasť dôležitá

- 01** EÚ si stanovila ambiciózne ciele v oblasti energetiky a klímy, pričom sa zaviazala dosiahnuť do roku 2050 nulovú bilanciu emisií a do roku 2030 vyrábať aspoň 42,5 % energie z obnoviteľných zdrojov. Táto zelená transformácia si vyžaduje rozsiahle zavádzanie technológií energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú veterné turbíny, batérie a solárne panely.
- 02** Všetky tieto technológie si vyžadujú kritické suroviny, ako sú lítium, nikel, kobalt, meď a prvky vzácnych zemín. Očakáva sa preto, že spotreba týchto surovín sa dramaticky zvýši. V dôsledku toho sa zaistenie bezpečných dodávok kritických surovín stalo kľúčovým cieľom energetickej a priemyselnej politiky EÚ.
- 03** Dopyt po kritických surovinách možno uspokojiť dovozom, domácou výrobou a udržateľnejším riadením zdrojov. Väčšina potrebných nerastov sa ťaží a spracúva mimo EÚ a ich dovoz často pochádza len z jednej alebo niekoľkých krajín mimo EÚ (*ilustrácia 1*). Napríklad Čína zabezpečuje pre EÚ 97 % horčíka (používaného v elektrolyzéroch na výrobu vodíka) a Turecko zabezpečuje pre EÚ 99 % bóru (používaného v solárnych paneloch). To predstavuje výzvu pre strategickú autonómiu EÚ a zdôrazňuje potrebu zvýšiť domácu výrobu a efektívnejšie využívať zdroje.

Ilustrácia 1 | Hlavní dodávateľa vybraných kritických surovín do EÚ

Poznámka: Na ilustrácii sú uvedení hlavní dodávateľa do EÚ za 18 z 26 kritických surovín, ktoré sú dôležité pre energetickú transformáciu, v prípade ktorých sa viac než 25 % dodávok do EÚ (2016 – 2020) sústreďuje v jednej krajine.

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie.

- 04** EÚ v posledných rokoch prijala niekoľko krokov na zvýšenie bezpečnosti dodávok kritických surovín vrátane prijatia akčného plánu pre kritické suroviny a aktu o kritických surovinách. V tejto správe skúmame výsledky tohto úsilia, správa má prispieť k politickým diskusiám pred míľnikom do roku 2030 a prispieť k prebiehajúcemu vykonávaniu aktu na úrovni členských štátov a Komisie.

05 Cieľom nášho auditu bolo posúdiť, či opatrenia na úrovni EÚ zabezpečujú dlhodobu bezpečné dodávky kritických surovín pre energetickú transformáciu EÚ. Preskúmali sme, či:

- politika EÚ v oblasti surovín stanovuje jasné smerovanie a je založená na pevnom základe,
- diverzifikácia dovozu začína prinášať hmatateľné výsledky,
- sa odstránili prekážky brániace pokroku v domácej výrobe,
- sa v plnej miere využíva významný potenciál udržateľného riadenia zdrojov,
- strategické projekty EÚ majú potenciál zvýšiť bezpečnosť dodávok kritických surovín v EÚ.

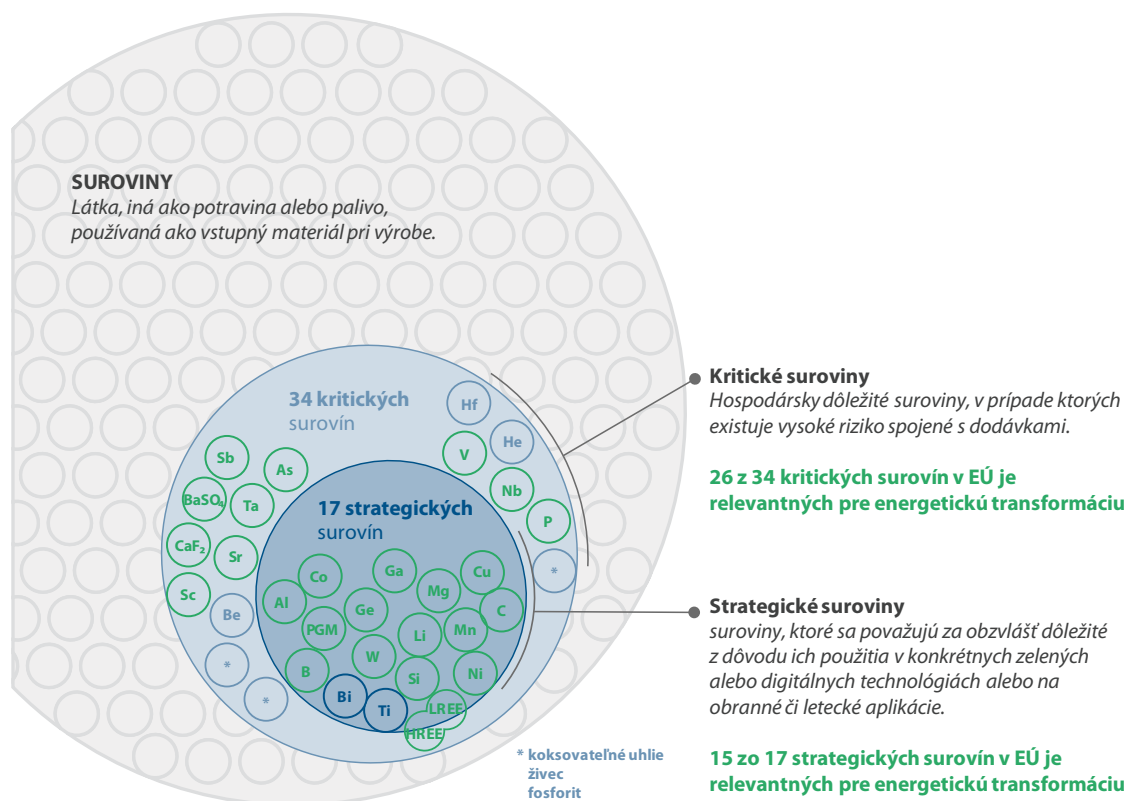
Čo sme zistili a čo odporúčame

06 V záujme zaistenia bezpečných dodávok kritických surovín sa EÚ usiluje diverzifikovať dovoz, zvýšiť domácu výrobu a riadiť zdroje udržateľnejšie, ale má ťažkosti prekonať výzvy pri dosahovaní týchto cieľov. Hoci sa v akte o kritických surovinách stanovuje strategické smerovanie, jeho ciele nie sú dostatočne odôvodnené a podkladové údaje nie sú spoľahlivé. Úsilie o diverzifikáciu dovozu zatiaľ neprinieslo hmatateľné výsledky a pokroku bránia prekážky v domácej výrobe a recyklácii. Hoci strategické projekty môžu ťažiť z rýchlejšieho povoľovania a väčšieho zviditeľnenia, mnohé projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky pre EÚ do roku 2030.

Politikou EÚ v oblasti surovín sa stanovuje strategické smerovanie, ale táto politika nestojí na pevných základoch

07 EÚ používa zoznamy na určenie kľúčových surovín. Prvý zoznam kritických surovín – vymedzených ako hospodársky dôležité a vystavené významným rizikám spojeným s dodávkami – bol uverejnený v roku 2011 a po ňom nasledovalo päť ďalších zoznamov. Okrem toho sa v roku 2024 aktom o kritických surovinách zaviedol zoznam 17 strategických surovín. Ide o podmnožinu kritických surovín (*ilustrácia 2*) s osobitným významom pre budúci dopyt v strategických odvetviach vrátane odvetvia energie z obnoviteľných zdrojov. Zistili sme, že tieto zoznamy sú užitočnými nástrojmi na stanovenie priorít a že informácie o ponuke a dopyte, z ktorých vychádzajú, sa v priebehu rokov zlepšili. V údajoch o obchode používaných na zoznamy kritických a strategických surovín sú však medzery, ako aj problémy s metodikou a prognózami dopytu po strategických surovinách. Tieto nedostatky znižujú spoľahlivosť oboch zoznamov (body 25 – 30).

Ilustrácia 2 | Kaskáda surovín

Poznámka: Dva typy prvkov vzácnych zemín sú klasifikované ako samostatné kritické suroviny: prvky ľahkých vzácnych zemín a prvky ťažkých vzácnych zemín. Niektoré prvky z oboch skupín sa kombinujú do jednej strategickej suroviny nazývanej prvky vzácnych zemín pre permanentné magnety.

Zdroj: EDA.

- 08** Ciele stanovené v akte stanovujú smerovanie pre členské štáty a priemysel, ale sú nezáväznú, vzťahujú sa len na strategické suroviny a nie sú odôvodnené. Okrem toho neexistuje metodika na váženie príspevku každej suroviny k dosiahnutiu cieľov. Takisto nie je jasné, ako prispievajú k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a aktu o emisne neutrálnom priemysle (body 31 – 34).
- 09** Finančné prostriedky EÚ sú k dispozícii na iniciatívy týkajúce sa kritických surovín, ale sú rozptýlené v rôznych programoch, nástrojoch a rôznych generálnych riaditeľstvách Komisie. Komisia nesleduje výsledky tohto financovania a neposúdila jeho účinky na dodávky do EÚ. Využívanie finančných prostriedkov EÚ na podporu projektov v krajinách mimo EÚ bolo doteraz obmedzené (body 35 – 38).

Odporúčanie 1

Posilniť základy politiky EÚ v oblasti surovín

Komisia by mala:

- a) zlepšiť spoľahlivosť zoznamov kritických a strategických surovín zlepšením podrobnosti údajov o obchode, ako aj zlepšením metodiky a prognóz dopytu po strategických surovinách;
- b) zabezpečiť, aby budúce ciele v oblasti surovín boli riadne odôvodnené, a objasniť, ako prispievajú k cieľom EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a aktu o emisne neutrálnom priemysle;
- c) zabezpečiť, aby existovala jasná metodika na váženie príspevku každej suroviny k dosiahnutiu cieľov v oblasti surovín;
- d) sledovať financovanie projektov a iniciatív EÚ týkajúcich sa kritických surovín a posudzovať účinky na dodávky do EÚ.

Cieľový dátum vykonania: 2027

Úsilie o diverzifikáciu dovozu zatiaľ neprinieslo hmatateľné výsledky

- 10** EÚ je v súčasnosti vo veľkej miere závislá od dovozu surovín z krajín mimo EÚ. V akte o kritických surovinách sa od členských štátov vyžaduje, aby do roku 2030 zabezpečili, aby najviac 65 % z každej zo 17 strategických surovín pochádzalo z jedinej krajiny mimo EÚ. Vo fáze spracovania štyri strategické suroviny, ktoré sú relevantné pre energetickú transformáciu (lítium, horčík, gálium a prvky vzácnych zemín), v súčasnosti prekračujú túto prahovú hodnotu. Pokiaľ ide o ťažbu, viac než 65 % dodávok bóru do EÚ pochádza z jedinej krajiny mimo EÚ (body 39 – 40).
- 11** EÚ v posledných rokoch zintenzívnila svoje vonkajšie činnosti súvisiace s kritickými surovinami, a to aj prostredníctvom dohôd o voľnom obchode. Rozsah, v akom viedli k posilneniu dodávok, však nie je jasný, pretože v súčasnosti nie sú k dispozícii vyčíslené údaje. Narušenia obchodu a geopolitické krízy zároveň ohrozujú bezpečnosť dodávok do EÚ (body 42 – 48).

- 12** Zistili sme, že ďalšie úsilie o diverzifikáciu dovozu, ako sú strategické partnerstvá a plány s krajinami mimo EÚ, zlepšuje spoluprácu, ale len málo prispieva k bezpečným dodávkam kritických surovín. Hoci Komisia monitoruje pokrok vo vykonávaní vo všeobecnosti, nemonitoruje vplyv týchto iniciatív na dodávky. Nedostatok hmatateľných výsledkov je čiastočne spôsobený chýbajúcimi alebo oneskorenými plánmi a chýbajúcimi súvisiacimi konkrétnymi projektmi na dodávky surovín do EÚ (body 49 – 53).

Odporúčanie 2

Zabezpečiť, aby úsilie o diverzifikáciu dovozu viedlo k bezpečnejším dodávkam kritických surovín

Komisia by mala:

- a) analyzovať vplyv obchodných dohôd EÚ obsahujúcich ustanovenia o kritických surovinách s cieľom určiť, či tieto dohody vedú k bezpečnejším dodávkam kritických surovín do EÚ, a na základe toho zlepšiť budúce dohody;
- b) pravidelne posudzovať strategické partnerstvá s cieľom určiť ich prínos k dodávkam kritických surovín do EÚ a identifikovať úspešné iniciatívy, ktoré možno zopakovať s cieľom lepšie podporiť vykonávanie všetkých takýchto partnerstiev.

Cieľový dátum vykonania: 2026

Finančné, právne a administratívne prekážky bránia pokroku v domácej výrobe

- 13** Ťažba kritických surovín si vyžaduje prieskum, ťažbu a spracovanie, ktoré sa v EÚ uskutočňujú len v obmedzenom rozsahu. V akte o kritických surovinách sa stanovuje nezáväzný cieľ zvýšiť domácu ťažbu strategických surovín na 10 % a spracovanie na 40 %. Zistili sme, že finančné, právne a administratívne prekážky bránia pokroku v tejto oblasti.
- 14** Prieskum ložísk v EÚ je stále nedostatočne rozvinutý. Úsilie zlepšiť „všeobecný prieskum“, t. j. určiť, či existujú využiteľné zdroje, a to najmä prostredníctvom programov organizácie [EuroGeoSurveys](#) a národných prieskumných programov, sa len začalo. Viac zameraný a pokročilejší „cieľový prieskum nerastných surovín“ je vysoko rizikovým úsilím s nízkou mierou úspešnosti (body 57 – 60).

- 15** Kritické suroviny sa väčšinou spracúvajú mimo EÚ. V rámci EÚ je spracúvanie ovplyvnené nedostatkom technológií a znižujúcim sa počtom zariadení. V roku 2025 Komisia začala sériu činností na posilnenie konkurencieschopnosti širokej škály odvetví a riešenie vysokých nákladov na energie. Je príliš skoro, aby sa dalo posúdiť, ako alebo do akej miery tieto iniciatívy pomôžu zlepšiť situáciu v oblasti spracovania kritických surovín v EÚ (body 61 – 64).
- 16** Vlády členských štátov a európske štátne banky plánujú viac investovať do tohto odvetvia. Prieskumné, ťažobné a spracovateľské činnosti v EÚ však v súčasnosti čelia značným ťažkostiam pri zabezpečovaní financovania. S cieľom uľahčiť investície sa Komisia zaviazala zahrnúť kritériá udržateľného financovania ťažby a spracovania do taxonómie EÚ do konca roka 2021, ale doteraz návrh nepredložila (body 65 – 69).
- 17** Zdlhavé a zložité povoľovanie je stále významnou prekážkou, ktorá oddŕaľuje začiatok ťažobných projektov v EÚ. Okrem administratívnych prekážok aj environmentálne a sociálne aspekty ovplyvňujú čas potrebný na povoľovacie konania. Komisia objasnila podmienky ťažby v oblastiach sústavy Natura 2000, ale neurobila tak v súvislosti s rámcovou smernicou o vode. Začala tiež riešiť problém so zdlhavým povoľovaním v akte o kritických surovinách, a to najmä prostredníctvom jednotného kontaktného miesta (body 70 – 75).

Odporúčanie 3

Riešiť prekážky financovania, ktoré bránia pokroku v produkcii kritických surovín v EÚ

Komisia by mala uskutočniť konzultácie s cieľom vypracovať odporúčania založené na dôkazoch a uľahčiť tak investície do prieskumu, ťažby a spracovania kritických surovín a zvážiť príslušné politické opatrenia.

Cieľový dátum vykonania: 2027

Potenciál udržateľného riadenia zdrojov sa nevyužíva v plnej miere

- 18** Udržateľné riadenie zdrojov môže znížiť dopyt EÚ po kritických surovinách prostredníctvom obehovosti, nahrádzania a efektívneho využívania zdrojov. Akt o kritických surovinách je kľúčovým krokom k zlepšeniu obehovosti týchto surovín a dopĺňa existujúce právne predpisy. Stanovuje sa v ňom nezáväzný cieľ, aby do roku 2030 aspoň 25 % strategických surovín EÚ pochádzalo z recyklovaných zdrojov, a zavádzajú sa v ňom národné plány obehovosti.
- 19** Potenciál riadenia zdrojov na zníženie potrieb EÚ v oblasti primárnych kritických surovín (zdroje vyťažené priamo z prírody) sa však nevyužíva v plnej miere. Napríklad [akt o emisne neutrálnom priemysle](#), ktorý sa zameriava na rozšírenie výrobnnej kapacity EÚ pre emisne neutrálne technológie, sa nevzťahuje na nahrádzanie materiálov. Oneskorené prijatie vykonávacích aktov Komisie pravdepodobne oddiali prípravu a vykonávanie národných plánov obehovosti. Okrem toho väčšina cieľov EÚ v oblasti recyklácie nemotivuje k recyklácii jednotlivých materiálov ani nepodporuje využívanie recyklovaných materiálov (body [78](#) – [86](#)).
- 20** Okrem toho trhové prekážky, ako sú vysoké náklady na spracovanie, obmedzená dostupnosť materiálov a technologické problémy, naďalej brzdia konkurencieschopnosť odvetvia recyklácie EÚ. Hoci je recyklácia už ekonomicky životaschopná v prípade niektorých kritických surovín, stále je nedostatočne rozvinutá tam, kde sa používajú menšie množstvá. Cieľom nedávnych právnych predpisov je ďalej zlepšiť recyklovateľnosť kritických surovín prostredníctvom požiadaviek na označovanie a podporou obehovosti už vo fáze navrhovania výrobkov. Stále však pretrvávajú regulačné prekážky (napr. prekážky ovplyvňujúce obchod s odpadom) a trhové prekážky, ktoré obmedzujú komerčnú životaschopnosť recyklačných činností (body [87](#) – [90](#)).

Odporúčanie 4

Lepšie využívať udržateľné riadenie zdrojov s cieľom znížiť závislosť od primárnych kritických surovín

Komisia by mala:

- a) pri preskúmaní aktu o emisne neutrálnom priemysle zvážiť zahrnutie nahradenia kritických surovín do rozsahu jeho pôsobnosti, a to najmä podporou inovácií v oblasti navrhovania výrobkov;
- b) v príslušných právnych predpisoch zvážiť, pokiaľ je to technicky možné, zavedenie záväzných cieľov v oblasti recyklácie jednotlivých kritických surovín a realistických cieľov v oblasti zberu a zhodnocovania odpadu obsahujúceho kritické suroviny;
- c) posilniť komerčnú životaschopnosť činností recyklácie kritických surovín ďalším uľahčením dovozu do EÚ a pohybu odpadu obsahujúceho kritické suroviny v rámci EÚ.

Cieľový dátum vykonania: 2029

Značka „strategický projekt EÚ“ môže priniesť výhody, ale mnohé projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky pre EÚ do roku 2030

- 21** Nové strategické projekty zavedené aktom o kritických surovinách by mohli potenciálne zlepšiť domácu ťažbu, spracovanie a recykláciu v EÚ. Projekty označené ako strategické môžu rýchlejšie získať povolenie a väčšie zviditeľnenie. Niekoľko faktorov však znižuje pridanosť hodnotu strategických projektov EÚ. Po prvé, odvolania proti udeleniu povolení môžu stále spôsobovať oneskorenia. Po druhé, v akte sa nestanovuje žiadne financovanie strategických projektov z prostriedkov EÚ. Po tretie, do novembra 2025 Komisia vyhlásila len dve výzvy na predkladanie týchto projektov – jednu v máji 2024 a druhú v septembri 2024 – hoci sa v akte každoročne od roku 2025 vyžadujú aspoň štyri otvorené výzvy. Okrem toho sa strategické projekty zameriavajú len na strategické suroviny, a nie na všetky kritické suroviny. To znamená, že projekty zahŕňajúce iné suroviny, ktoré sú nevyhnutné pre energetickú transformáciu, nemožno uznať za strategické (body 91 – 99).

- 22** Mnohé vybrané projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky do EÚ do roku 2030, najmä tie, ktoré sú v počiatočných fázach vývoja alebo nemajú uzavreté dohody o odbere so zákazníkmi so sídlom v EÚ. S blížiacim sa rokom 2030 bude príspevok budúcich projektov k cieľom do roku 2030 čoraz ťažší (Body [100](#) – [104](#)).

Odporúčanie 5

Zvýšiť pridanú hodnotu strategických projektov EÚ

Komisia by mala v rámci hodnotenia aktu o kritických surovinách v roku 2029 zvážiť rozšírenie oprávnenosti strategických projektov na kritickejšie suroviny, ktoré sú relevantné pre energetickú transformáciu, pričom by mala uprednostniť projekty, ktoré majú dohody o odbere so zákazníkmi so sídlom v EÚ, a umožniť výber projektov s dlhším časovým rámcom.

Cieľový dátum vykonania: 2029

Bližší pohľad na naše pripomienky

Politikou EÚ v oblasti surovín sa stanovuje strategické smerovanie, ale táto politika nestojí na pevných základoch

23 V tejto časti správy posudzujeme, či je politika EÚ v oblasti kritických surovín postavená na pevných základoch. V súlade so [zásadami lepšej právnej regulácie](#) EÚ by tvorba politík mala byť založená na spoľahlivých údajoch a na odôvodnení.

24 S cieľom pomôcť zaistiť bezpečné dodávky kritických surovín sme posúdili:

- ako Komisia vybrala suroviny, na ktoré sa má zamerať,
- či sú stanovené ciele primerané,
- či Komisia môže preukázať účinky financovania EÚ na dodávky kritických surovín.

V zoznamoch EÚ sú určené kľúčové suroviny, ale podkladové údaje, prognózy a metodika majú nedostatky

25 V reakcii na rastúce obavy z prerušenia dodávok Komisia v roku 2011 začala prvé posúdenie kritickosti s cieľom určiť kritické suroviny, ktoré sú hospodársky dôležité a ktoré čelia významným rizikám v oblasti dodávok¹. Najnovší zoznam z roku 2023 je zakotvený v akte o kritických surovinách (CRMA). Z 34 kritických surovín, ktoré určila Komisia, je 26 potrebných pre kľúčové technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov (*ilustrácia 3*).

¹ https://rmis.jrc.ec.europa.eu/uploads/crm-report-on-critical-raw-materials_en.pdf.

Ilustrácia 3 | Kritické suroviny sú potrebné pre technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov

	 Elektrolyzéry	 Veterné turbíny	 Lítovo-iónové batérie pre obnoviteľné zdroje energie	 Tepelné čerpadlá	 Slniečna fotovoltika
Hliník/bauxit	•	•	•	•	•
Meď	•	•	•	•	•
Nikel	•	•	•	•	•
Kremík	•	•		•	•
Mangán	•	•	•	•	
Bór	•	•		•	•
Prvky ťažkých vzácnych zemín	•	•		•	
Prvky ľahkých vzácnych zemín	•	•		•	
Kobalt	•		•		
Prírodný grafit	•		•		
Kovy platinovej skupiny	•			•	
Baryt	•				
Horčík	•				
Skandium	•				
Stroncium	•				
Tantal	•				
Volfrám	•				
Vanád	•				
Niób	•	•			
Antimón					•
Arzén					•
Lítium			•		
Fosfor			•		•
Kazivec			•	•	•
Gálium					•
Germánium					•

Zdroj: JRC, *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study*, 2023.

- 26** V akte sa zaviedlo aj 17 strategických surovín, ktoré sú podskupinou kritických surovín. Tieto suroviny sa považujú za nevyhnutné pre strategické technológie používané v ekologickom, digitálnom, obrannom, leteckom a kozmickom priemysle EÚ. EÚ používa oba zoznamy s cieľom zamerať pozornosť na kľúčové suroviny potrebné pre európske hospodárstvo. Zistili sme, že tieto zoznamy sú užitočnými nástrojmi na stanovenie priorít a pomáhajú usmerňovať strategické plánovanie energetickej transformácie.
- 27** Analyzovali sme metodiku Komisie na výber kritických a strategických surovín a preskúmali sme, či sa táto metodika opiera o spoľahlivé údaje. Výsledky našej práce, uvedené v **tabuľke 1**, poukazujú na hlavné rozdiely medzi zoznamom kritických a strategických surovín a zároveň odhaľujú mŕtve uhly pri identifikácii týchto surovín.

Tabuľka 1 | Kritické suroviny verus strategické suroviny: hlavné rozdiely a mŕtve uhly

	Kritické suroviny	Strategické suroviny
Definícia	Suroviny hospodársky dôležité pre EÚ s vysokým rizikom z hľadiska dodávok.	Podskupina kritických surovín, ktorá je nevyhnutná pre strategické technológie a odvetvia.
Implikácie pre politiku	Nižšia politická priorita (napr. štandardné povoľovanie).	Vyššia politická priorita s osobitnými pravidlami (napr. rýchlejšie povoľovanie, označenie strategického projektu, ciele opatrenia týkajúce sa dodávateľského reťazca).
Časová orientácia a pokrytie	Späťne orientovaná koncepcia založená na historických rizikách dodávok, súčasnom hospodárskom význame a existujúcich trhových údajoch.	Perspektívna koncepcia založená na význame pre strategické technológie a predpokladanom raste dopytu.
Metodika	Spôľahlivá a transparentná metodika, ktorá sa od roku 2011 zlepšila.	Nie je riadne stanovená metodika; v akte o kritických surovinách sa uvádza všeobecný prístup k výberu strategických surovín, ale nevymedzuje sa v ňom, ako sa majú rôzne výberové kritériá vážiť a uprednostniť.
Transparentnosť	Rozsiahla, pravidelná analýza s podporou externých odborníkov s výsledkami uverejnenými v komplexnej štúdii.	Posúdenie Komisie nie je transparentné, keďže jeho výsledky (okrem zoznamu strategických surovín) neboli uverejnené.
Úplnosť zdrojov údajov a prognóz	Viac materiálov použitých v každej analýze od roku 2011 (<i>príloha II</i>). Celková kvalita údajov sa zlepšila, najmä pokiaľ ide o podrobnosť údajov o výrobe, ale stále chýbajú údaje, najmä pokiaľ ide o recyklované suroviny (<i>príloha III</i>) a obchod (<i>príloha IV</i>).	Súčasná prognóza dopytu neumožňuje rozlišovať medzi dopytom EÚ po surovinách a kritických surovinách, ktoré sú už začlenené do komponentov dovážaných do EÚ. Dopyt po niektorých technológiách výroby energie z obnoviteľných zdrojov (ako sú geotermálna energia, vodná energia a elektrizačné systémy) sa nepredpokladá. Komisia používa náhradné údaje namiesto reálnych údajov pre kritériá strategických surovín podľa aktu o kritických surovinách.
Včasnosť údajov	Zastarané údaje (napr. posúdenie z roku 2023 týkajúce sa rokov 2016 – 2020).	Zastarané údaje (napr. posúdenie z roku 2023 týkajúce sa rokov 2016 – 2020)

kladné

zmiešaný obraz

zistené významné nedostatky

Zdroj: analýza EDA.

- 28** Takisto sme porovnali zoznamy EÚ s podobnými zoznamami uverejnenými Austráliou, Indiou, Japonskom, Južnou Kóreou, Spojeným kráľovstvom a Spojenými štátmi. Všetky suroviny, ktoré EÚ označila za relevantné pre technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov, boli uvedené aspoň v jednom z týchto zoznamov (*príloha V*). Telúr a indium, ktoré sa považujú za vysoko kritické pre energetickú transformáciu², však chýbajú v súčasných zoznamoch EÚ, a to napriek tomu, že sú uvedené na zoznamoch piatich resp. šiestich analyzovaných krajín.
- 29** Ako sa uznáva v štúdii o posúdení kritickosti³ a je potvrdené našou analýzou v *tabuľke 1*, problémy s údajmi znižujú spoľahlivosť procesu výberu kritických surovín. V prípade strategických surovín problémy s údajmi a prognózami v kombinácii s metodickými nedostatkami znásobujú rovnaký problém. Zistené nedostatky celkovo oslabujú spoľahlivosť oboch zoznamov.
- 30** Posúdili sme aj nové ustanovenia o monitorovaní v akte o kritických surovinách (*príloha VI*). Zistili sme, že majú potenciál zlepšiť dostupnosť údajov. Tieto ustanovenia však neriešia problémy s údajmi o obchode ani existujúce obmedzenia prognóz dopytu, čo znamená, že nie sú pokryté všetky obnoviteľné technológie a výrobné potreby.

Ciele pre strategické suroviny poskytujú smerovanie, ale nie sú odôvodnené

- 31** V akte o kritických surovinách sa stanovujú nezáväzné ciele do roku 2030 (v akte uvádzané ako „referenčné hodnoty“) pre ťažbu, spracovanie, recykláciu a diverzifikáciu dovozu strategických surovín (*ilustrácia 4*). Pre kritické suroviny, ktoré nie sú klasifikované ako strategické, neexistujú žiadne ciele. Z našich rozhovorov so zainteresovanými stranami z odvetvia a z nášho prieskumu, ktorý sme zaslali všetkým členským štátom, vyplýva, že tieto ciele sú vo všeobecnosti vítané, pokiaľ zostanú nezáväzné.

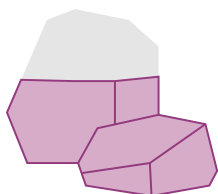
² *Constructing a ranking of critical materials for the global energy transition*, IRENA.

³ *Study on the critical raw materials for the EU 2023 – Publications Office of the EU*, kapitola 3.4 Obmedzenia posúdení kritickosti.

Ilustrácia 4 | Ciele sú nezáväzné a sú stanovené len pre strategické suroviny

Diverzifikovať dovoz

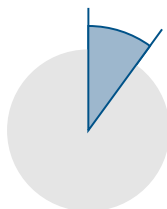
z jednej tretej krajiny
≤ 65 %

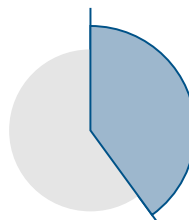
dodávok každej
strategickej suroviny do EÚ

Zvýšiť domácu výrobnú kapacitu EÚ

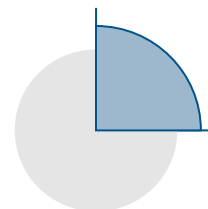
ťažiť aspoň
10 %

spracúvať aspoň
40 %

recyklovať aspoň
25 %

ročnej spotreby strategických
surovín v EÚ

Zdroj: EDA.

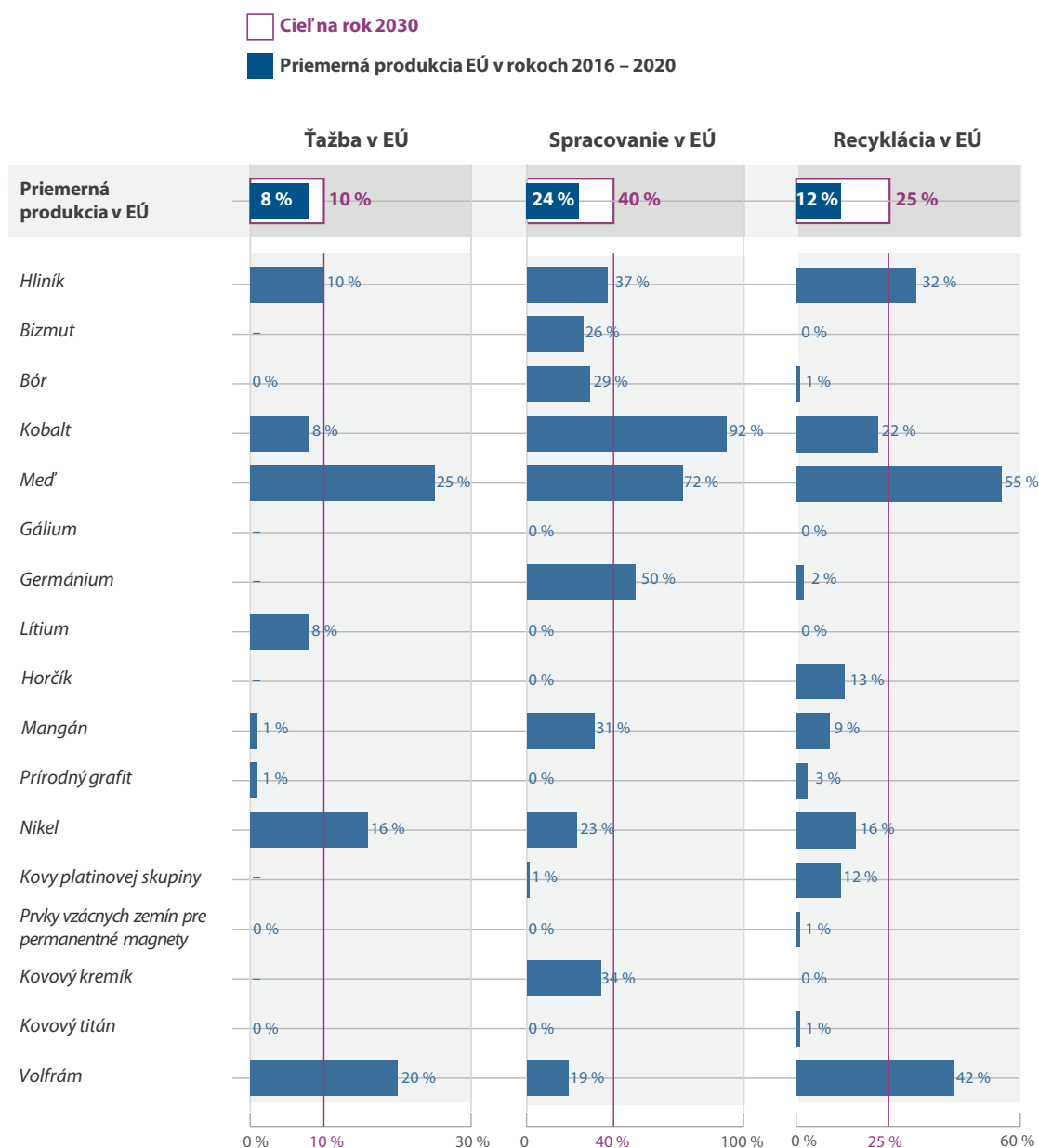
32 Posúdili sme, ako boli ciele stanovené a zistili sme, že:

- neexistuje odôvodnenie, ako boli stanovené ciele v oblasti diverzifikácie, ťažby, spracovania a recyklácie navrhnuté Komisiou, a to ani v akte o kritických surovinách, v [posúdení vplyvu](#) z roku 2023, ani v inom verejnom či internom dokumente Komisie,
- nikde nie je uvedené, ako alebo do akej miery dosiahnutie cieľov prispieva k cieľom EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov alebo ako súvisia s cieľmi [aktu o emisne neutrálnom priemysle](#),
- informácie dostupné pri stanovovaní cieľov boli obmedzené chýbajúcimi a zastaranými údajmi ([tabuľka 1](#)).

33 Okrem toho každý z cieľov do roku 2030 v oblasti ťažby, spracovania a recyklácie je súhrnným cieľom za všetky strategické suroviny, na ktoré sa vzťahuje. Tým sa znižuje ich celková zmyslupnosť, keďže ich možno dosiahnuť bez toho, aby sa nevyhnutne dosiahlo zlepšenie v prípade jednotlivých surovín. Okrem toho neexistuje metodika na váženie prínosu každej strategickej suroviny k dosiahnutiu cieľov.

34 Z našej analýzy vyplýva, že odôvodnenie týchto cieľov nie je jasné. Zistili sme, že jeden z týchto cieľov nebol oveľa vyšší ako východisková hodnota. Odhadli sme, že v čase stanovenia cieľov predstavovala domáca ťažobná kapacita EÚ pre všetky strategické suroviny už približne 8 % ročnej spotreby EÚ, čo sa približuje k cieľu 10 %. V prípade mnohých jednotlivých surovín, ako je prírodný grafit alebo prvky vzácnych zemín, však EÚ ani zďaleka nedosiahla cieľovú úroveň. Pokiaľ ide o recykláciu, odhadli sme, že v čase stanovenia cieľa bola kapacita približne 12 %, čo je približne na polceste k dosiahnutiu cieľa 25 %. Pokiaľ ide o spracovanie, odhadli sme kapacitu na približne 24 %, čo je takisto ďaleko od cieľa 40 % (*ilustrácia 5*).

Ilustrácia 5 | Priemerná výrobná kapacita EÚ a pokrok pri dosahovaní cieľov do roku 2030

„–“ znamená, že buď táto fáza nie je, alebo posúdenie v tejto fáze by podľa Komisie nemalo zmysel. Príslušné suroviny boli preto z nášho výpočtu vylúčené.

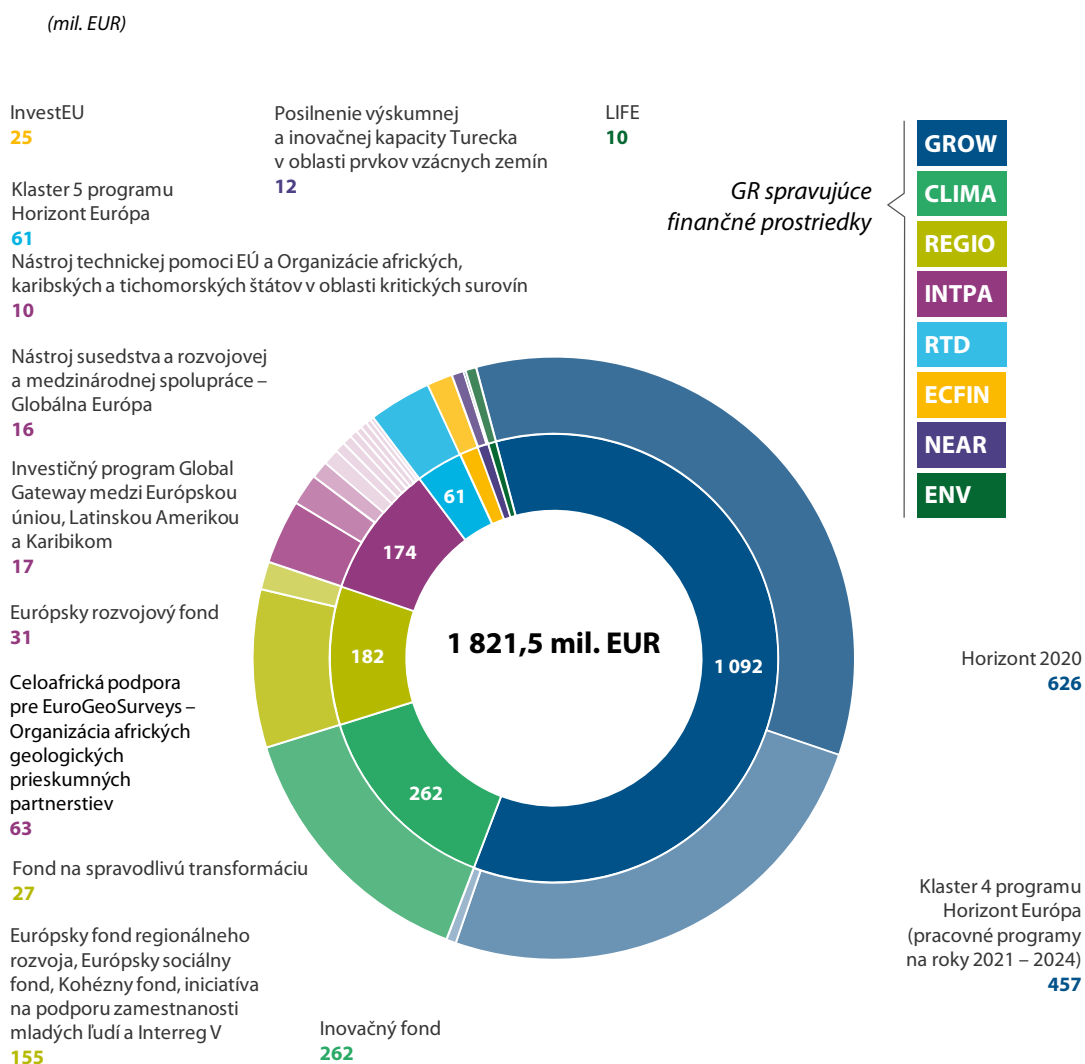
Poznámka: Priemerná výrobná kapacita EÚ je typickým množstvom konkrétnej suroviny, ktorú môže EÚ ročne v priemere produkovať prostredníctvom svojich existujúcich priemyselných zariadení a zdrojov.

Zdroj: analýza EDA na základe informácií Komisie.

Vplyv financovania EÚ na dodávky kritických surovín je nejasný

- 35** Opatrenia súvisiace s vykonávaním politiky EÚ v oblasti surovín sú financované z rôznych programov EÚ, ktoré podporujú najmä diverzifikáciu dovozu, posilňujú recykláciu a podporujú výskum a inovácie. Podľa údajov Komisie bolo na iniciatívy v oblasti kritických surovín v období 2014 – 2020 a 2021 – 2027 vyčlenených viac než 1,8 mld. EUR. Najvýznamnejšie príspevky pochádzajú z programov Horizont 2020 a Horizont Európa, po ktorých nasledujú inovačné, kohézne a rozvojové fondy (*ilustrácia 6*).

Ilustrácia 6 | Financovanie kritických surovín a jeho riadenie zo strany EÚ je roztrieštené (2014 – 2027)

Poznámka: V tabuľke sú uvedené záväzky alebo platby bez úverov a záruk. Súvisiace vyššie sumy sa použili v prípade, keď boli k dispozícii oba údaje.

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie.

- 36** Informácie o iniciatívach a projektoch v oblasti kritických surovín financovaných EÚ sú rozptýlené vo viacerých generálnych riaditeľstvách Komisie. Zistili sme, že výsledky nie sú náležite sledované a že Komisia neanalyzovala účinky iniciatív na dodávky do EÚ, keďže vo viacročnom finančnom rámci na obdobie 2021 – 2027 sa kritické suroviny nevymedzujú ako priorita. Finančné prostriedky EÚ sa napríklad použili na projekty týkajúce sa udržateľného využívania surovín vrátane spracovania odpadu, [progresívnych materiálov](#) a nahrádzania. Komisia však nemôže preukázať účinky tohto financovania.
- 37** Okrem toho sa v akčnom pláne z roku 2020 konkrétne uvádzajú zdroje, ktoré sa majú použiť na jeho vykonávanie, a to program Horizont Európa a Európsky fond regionálneho rozvoja. Komisia môže preukázať, že tieto finančné prostriedky použila na podporu projektov v rámci akčného plánu. Nemôže však preukázať účinky tohto financovania na dodávky kritických surovín.
- 38** V akčnom pláne z roku 2020 sa navyše odporúča, aby Komisia, členské štáty a ďalšie zainteresované strany vypracovali mechanizmus financovania projektov v oblasti kritických surovín mimo EÚ. V júni 2025 však Komisia uznala, že využívanie finančných prostriedkov EÚ na podporu takýchto projektov zostáva „relatívne obmedzené“ a nevie, do akej miery tieto zdroje účinne zmobilizujú súkromné investície⁴.

Úsilie o diverzifikáciu dovozu zatiaľ neprinieslo hmatateľné výsledky

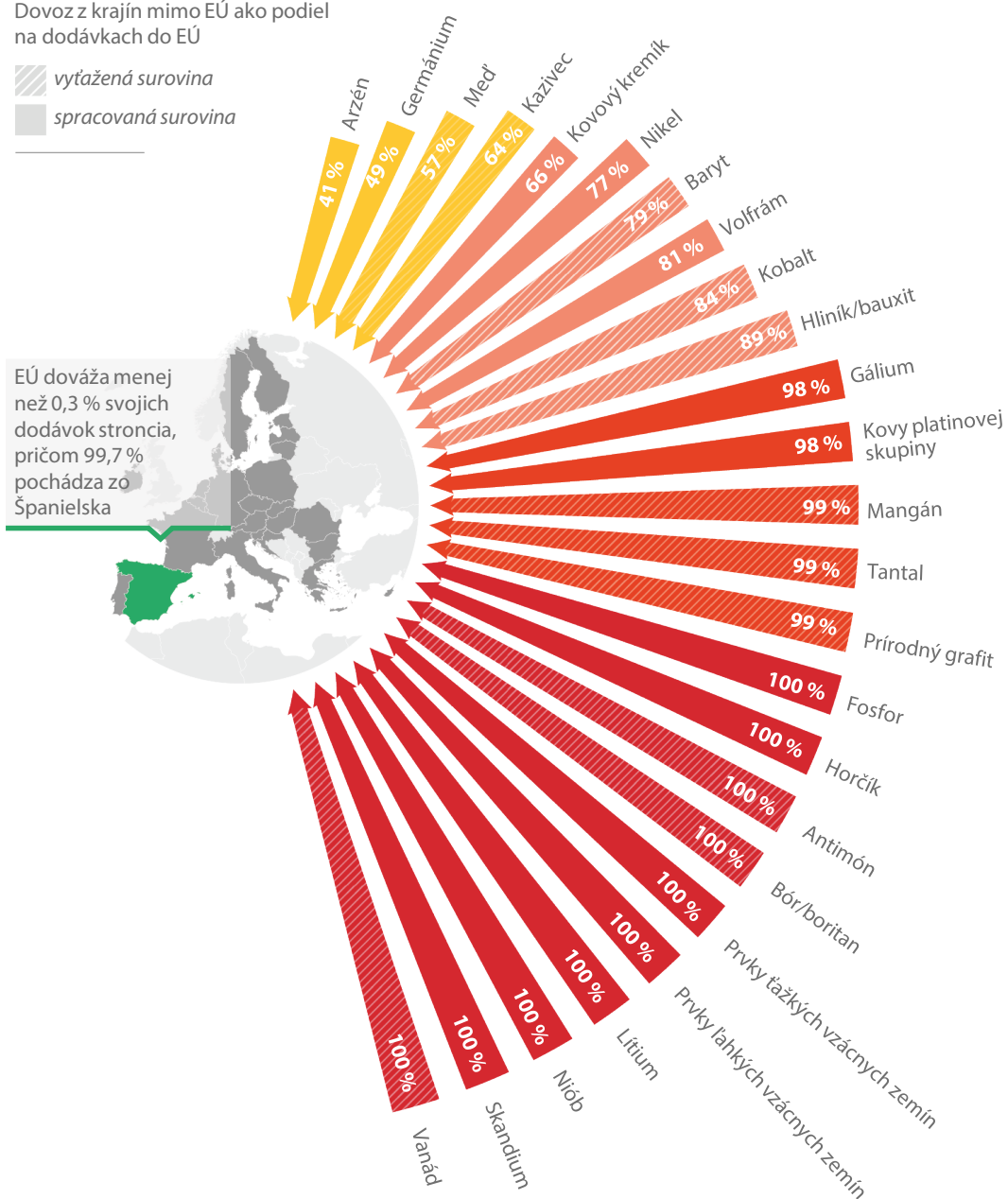
- 39** V prípade väčšiny kritických surovín vrátane 26 surovín, ktoré sú relevantné pre energetickú transformáciu, je EÚ závislá od dovozu z krajín mimo EÚ. V prípade 10 takýchto surovín je EÚ plne závislá od dovozu ([ilustrácia 7](#)).

⁴ Odpoveď GR INTPA na dotazník EDA z 2. júna 2025.

Ilustrácia 7 | EÚ je vo veľkej miere závislá od dovozu kritických surovín

Dovoz z krajín mimo EÚ ako podiel na dodávkach do EÚ

vyťažená surovina
spracovaná surovina

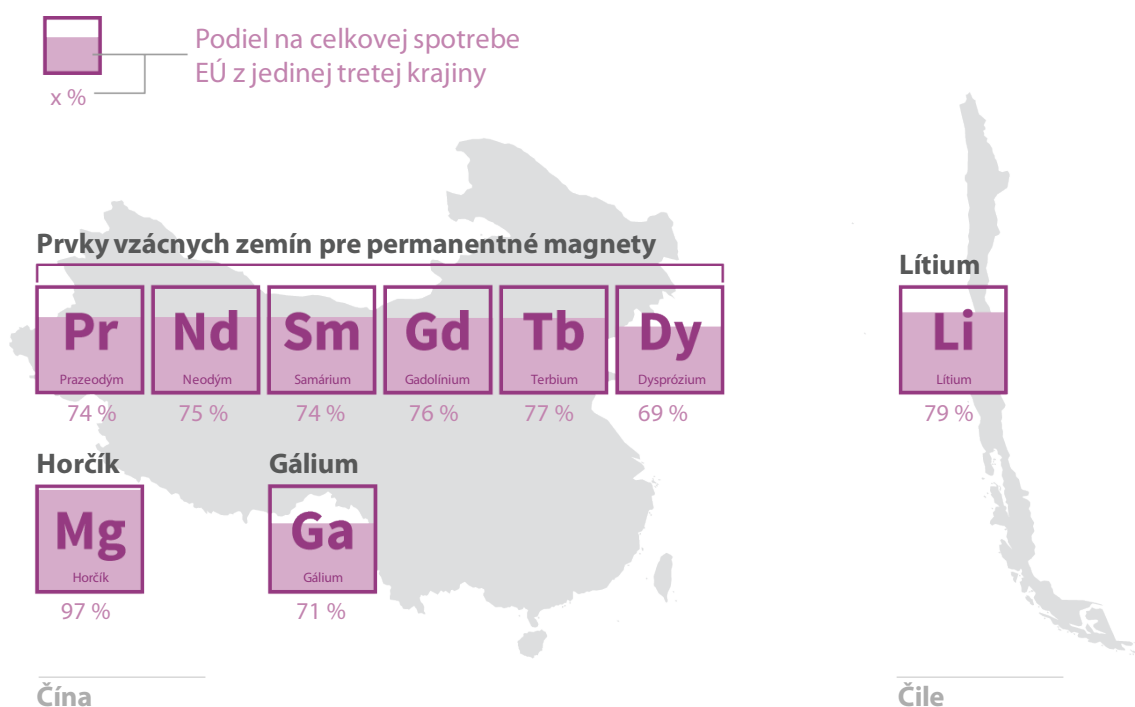

Poznámka: Závislosť od dovozu je percentuálny podiel kritických surovín dodávaných z krajín mimo EÚ, čo naznačuje závislosť EÚ od dovozu pri uspokojovaní dopytu. Vyššie hodnoty odrážajú väčšiu zraniteľnosť voči prerušeniu vonkajších dodávok.

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie (2016 – 2020).

- 40** S cieľom znížiť riziká spojené s touto závislosťou sa v akte o kritických surovinách stanovuje nezáväzný cieľ, aby do roku 2030 najviac 65 % každej strategickej suroviny, či už nespracovanej alebo v ktorejkoľvek fáze spracovania, mohlo pochádzať z jedinej krajiny mimo EÚ. Vo fáze ťažby (t. j. nespracované strategické suroviny) je v súčasnosti závislosť EÚ vyššia než 65 % v prípade jednej suroviny, a to bóru (Turecko, 99 %). Vo fáze spracovania to platí pre štyri strategické suroviny relevantné pre energetickú transformáciu: lítium (Čile), horčík, gálium a prvky vzácnych zemín (všetky z Číny) (*ilustrácia 8*).

Ilustrácia 8 | Závislosť EÚ od spracovaných strategických surovín z jedinej krajiny nad 65 %

Zdroj: EDA na základe údajov GR GROW z januára 2025.

- 41** Na riešenie závislosti EÚ je potrebné vynaložiť značné úsilie, ktoré si vyžaduje spoluprácu s krajinami mimo EÚ. Posudzovali sme preto, či hlavné typy mechanizmov spolupráce EÚ s krajinami mimo EÚ priniesli hmatateľné výsledky a viedli k diverzifikovanejšiemu dovozu kritických surovín. Preskúmali sme:

- činnosti súvisiace s voľným obchodom a iné vonkajšie činnosti EÚ,
- strategické partnerstvá s krajinami mimo EÚ.

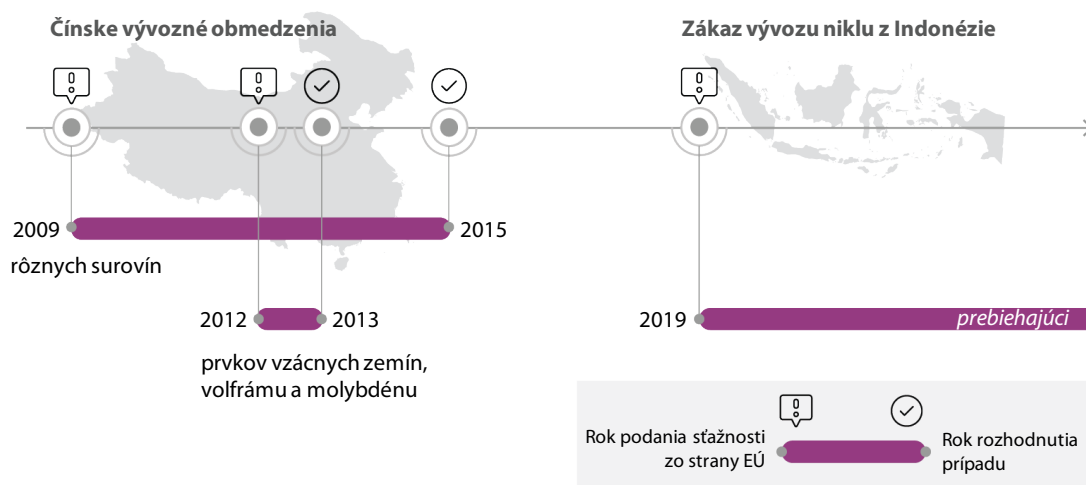
Narušenia obchodu obmedzujú prístup ku kritickým surovinám, zatiaľ čo vplyv vonkajších činností EÚ na dodávky nemožno určiť

- 42** Dopyt EÚ po kritických surovinách bude v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte naďalej vo veľkej miere uspokojovať dovoz. Dohody o voľnom obchode a ďalšie vonkajšie činnosti EÚ, ktoré umožňujú prístup k týmto surovinám z krajín mimo EÚ bohatých na zdroje, sú preto kľúčové pre dodávky do EÚ. V akčnom pláne z roku 2020 sa uvádza, že EÚ by mala posilniť nástroje obchodnej politiky a spolupracovať s globálnymi partnermi s cieľom zabezpečiť nenarušený obchod.

Narušenia obchodu a geopolitické výzvy znižujú prístup EÚ ku kritickým surovinám

- 43** Úsilie EÚ v súvislosti s dohodami o voľnom obchode a ďalšími vonkajšími činnosťami je obzvlášť dôležité v kontexte, keď sa globálne obchodné prostredie stáva čoraz náročnejším a geopolitické napätie ovplyvňuje prístup EÚ ku kritickým surovinám. Voľný obchod s týmito materiálmi bol pri viacerých príležitostiach narušený vývoznými obmedzeniami (napr. zákazmi vývozu), čím sa ohrozila bezpečnosť dodávok do EÚ. EÚ napadla tieto obmedzenia na bilaterálnej úrovni a podala sťažnosti Svetovej obchodnej organizácii (WTO), pozri [ilustráciu 9](#).

Ilustrácia 9 | Obmedzenia vývozu a reakcie EÚ

Zdroj: EDA na základe informácií WTO a GR TRADE.

- 44** V apríli 2025 Čína zaradila sedem prvkov vzácnych zemín do [kontrolného zoznamu na vývoz](#), v dôsledku čoho podliehajú vývozným licenciám, čím sa ich vývoz spomaľuje. Tieto suroviny zohrávajú kľúčovú úlohu vo výrobe permanentných magnetov (t. j. magnetov, ktoré nie sú závislé od žiadneho vonkajšieho poľa alebo prúdu), ktoré sa používajú vo veterných turbínach a v mnohých ďalších priemyselných odvetviach. Komisia bola od začiatku v dvojstrannom kontakte s čínskymi orgánmi. V júni 2025 Komisia vytvorila portál, ktorý výrobnému priemyslu umožňuje predkladať informácie o stave postupu podávania žiadostí o vývoznú licenciu. Ak sú prípady naliehavé, Komisia postúpi tieto informácie čínskym orgánom na účely zrýchleného spracovania. [Európska obchodná komora v Číne](#) však uviedla, že na základe informácií od 22 európskych spoločností v období od augusta do začiatku septembra 2025 čínske orgány schválili len 19 zo 141 žiadostí o licencie, pričom 121 „naliehavých“ žiadostí je stále nevybavených. Do decembra 2025 EÚ nepodala sťažnosť Svetovej obchodnej organizácii.
- 45** Dodávky do EÚ môžu obmedziť aj geopolitické krízy. Z údajov Komisie o obchode napríklad vyplýva, že dovoz kritických surovín relevantných pre technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov s pôvodom z Ukrajiny sa v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu znížil z približne 345 000 ton v roku 2021 na približne 60 000 ton v roku 2024.

EÚ zintenzívnila vonkajšie činnosti súvisiace s kritickými surovinami, ale jej vplyv na posilnenie dodávok do EÚ je nejasný

- 46** V posledných rokoch EÚ zintenzívnila svoje úsilie pri rokovaní o dohodách o voľnom obchode s viacerými krajinami mimo EÚ, ktoré majú značné zásoby surovín alebo kapacity na ich spracovanie. Nedávne dohody medzi EÚ a krajinami ako Čile, Mexiko, Nový Zéland a Spojené kráľovstvo obsahujú osobitné kapitoly o energetike a surovinách, ako aj iné príslušné ustanovenia. Účelom týchto kapitol je zabezpečiť spoluprácu a vytvoriť rovnaké podmienky pre obchodníkov a investorov, napr. obmedzením nespravodlivej kontroly vývozu zo strany monopolov. Komisia však v súčasnosti nemôže preukázať, že tieto dohody o voľnom obchode pomohli zvýšiť dodávky kritických surovín do EÚ.
- 47** Okrem týchto dohôd Komisia realizovala aj ďalšie vonkajšie činnosti, ktorých cieľom bolo uľahčiť prístup ku kritickým surovinám z krajín bohatých na zdroje. Táto téma bola zahrnutá do národných viacročných orientačných plánov s krajinami mimo EÚ (napr. Brazília, Južná Afrika) a regionálnych plánov s inými krajinami Afriky, Strednej Ázie a Latinskej Ameriky. Ide o nezáväzné plánovacie dokumenty určené na usmernenie spolupráce a financovania EÚ s konkrétnymi krajinami mimo EÚ. Medzi ďalšie činnosti v krajinách mimo EÚ patrí jedna dohoda o uľahčení udržateľných investícií uzavretá s Angolou v marci 2024 a rokovania (ktoré sa začali v marci 2025) o uzavretí partnerstva o čistom obchode a investíciách s Južnou Afrikou. Väčšina týchto činností je buď vo fáze plánovania alebo v počiatočnej fáze, pričom zatiaľ len málo konkrétnych výstupov sa týka kritických surovín.

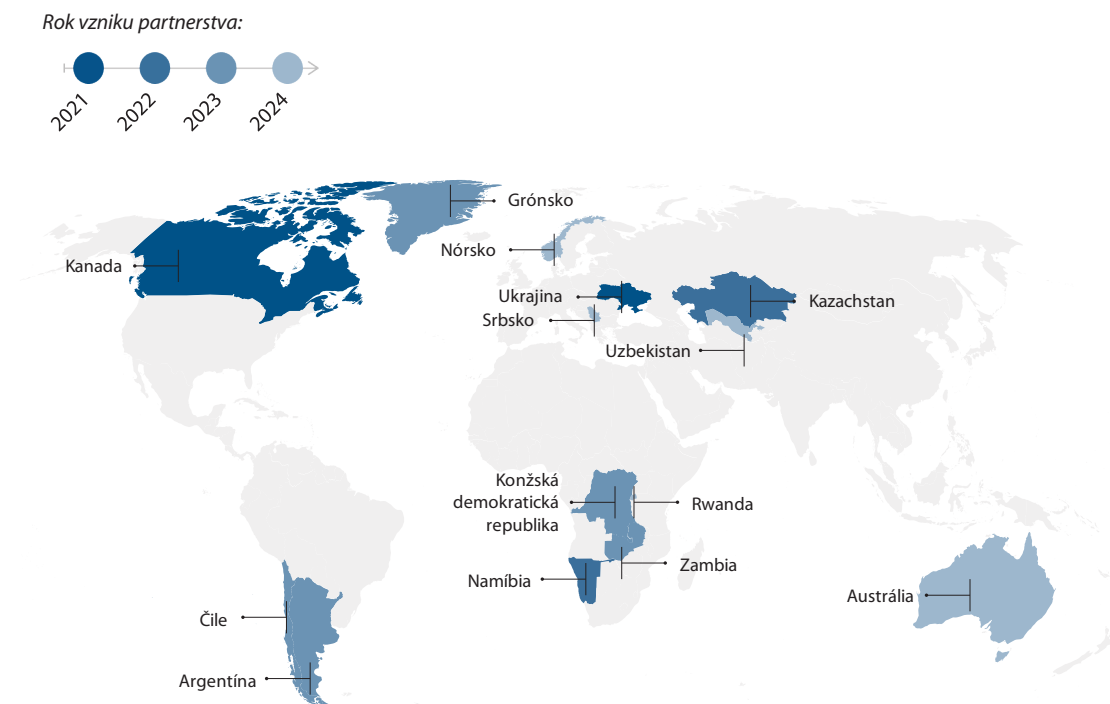
- 48** V roku 2023 sa EÚ a USA zaviazali k budúcej dohode o kritických nerastných surovinách medzi EÚ a USA s cieľom podporiť príslušné dodávateľské reťazce. Rokovania boli pozastavené v roku 2024. EÚ 6. decembra 2024 dosiahla [politickú dohodu](#) s Argentínou, Brazíliou, Paraguajom a Uruguajom, krajinami bohatými na kritické suroviny, ohľadom dohody o partnerstve medzi EÚ a Mercosurom. Zahŕňa [opatrenia](#) na zníženie cieľ EÚ na kritické suroviny aj výrobky z nich, ako aj opatrenia na zabezpečenie väčšej predvídateľnosti pre dodávateľské reťazce. Do novembra 2025 však dohoda ešte nenadobudla platnosť, keďže ešte nebola ratifikovaná krajinami Mercosuru ani členskými štátmi EÚ.

Strategické partnerstvá zlepšujú spoluprácu, ale len málo prispievajú k zabezpečeniu dodávok surovín

- 49** V akte o kritických surovinách sa strategické partnerstvo vymedzuje ako „záväzok medzi Úniou a treťou krajinou zintenzívniť spoluprácu týkajúcu sa hodnotového reťazca surovín, ktorý sa vytvorí prostredníctvom nezáväzného nástroja stanovujúceho opatrenia spoločného záujmu“⁵. V [akčnom pláne](#) z roku 2020 sa už v roku 2021 požadovali strategické medzinárodné partnerstvá počnúc Kanadou, zainteresovanými krajinami v Afrike a [krajinami európskeho susedstva](#).
- 50** Od januára 2021 do júna 2025 uzavrela EÚ 14 [strategických partnerstiev](#) v oblasti surovín (vrátane kritických a strategických surovín) s krajinami mimo EÚ ([ilustrácia 10](#)) vrátane partnerstiev v akčnom pláne (bod [49](#)).

⁵ Článok 2 nariadenia (EÚ) 2024/1252.

Ilustrácia 10 | Partnerstvá v oblasti strategických surovín medzi EÚ a krajinami mimo EÚ k júnu 2025

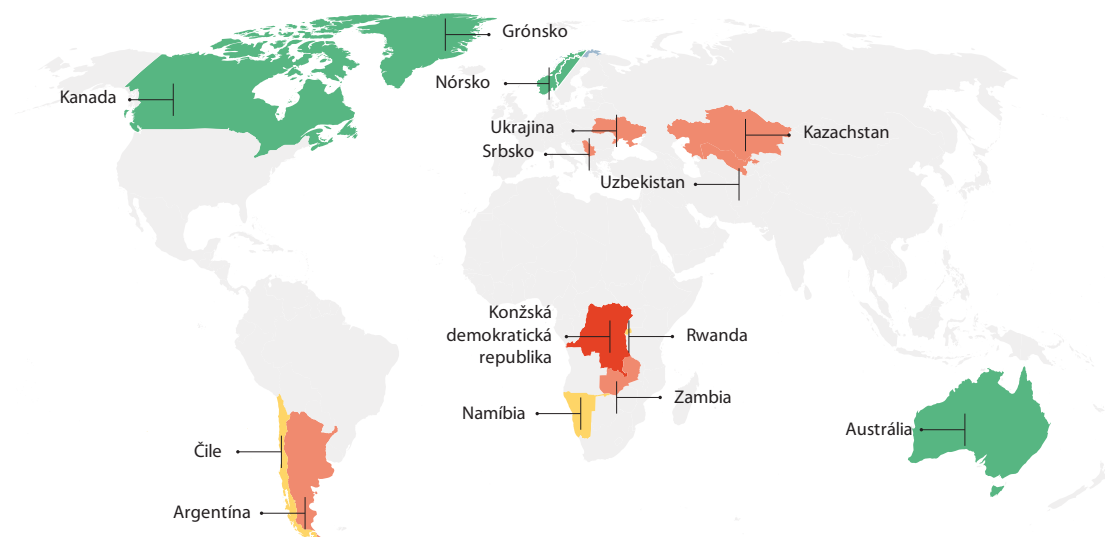
Zdroj: EDA na základe údajov Komisie.

- 51** Tieto partnerstvá sú určené na rozvoj integrovaných hodnotových reťazcov, a nielen na ťažbu surovín. Sedem zo štrnástich partnerstiev sa podľa svetových ukazovateľov správy vecí verejných Svetovej banky z roku 2023 nachádza v krajinách s nízkym hodnotením správy vecí verejných (*ilustrácia 11*). Partnerstvá zahŕňajú opatrenia na riešenie niektorých výziev v oblasti správy, ktoré majú vplyv na spoločnosti pôsobiace v týchto krajinách. Pretrvávajú však riziká, pokiaľ ide o stabilitu dodávok do EÚ.

Ilustrácia 11 | Polovica partnerských krajín má nízke hodnotenie správy vecí verejných

Hodnotenie správy a riadenia

■ vysoké (1,25 až 2,5) ■ stredné (0,1 až 1,24) ■ nízke (-1,24 až 0) ■ veľmi nízke (-1,25 až -2,5)

Poznámka: Analýza EDA zobrazuje priemer v oblastiach „hlas a zodpovednosť“, „politická stabilita a absencia násilia/terorizmu“, „účinnosť verejnej správy“, „právny štát“ a „kontrola korupcie“.

Zdroj: EDA na základe svetových ukazovateľov správy vecí verejných, 2023.

- 52** Na základe 14 strategických partnerstiev bolo vypracovaných 12 plánov (v [rámčeku 1](#) je uvedený príklad) a dva stále neboli uzavreté, a to napriek tomu, že partnerské dohody obsahujú povinnosť uzavrieť ich do šiestich mesiacov od podpísania. Plány zahŕňajú opatrenia na vykonávanie partnerstva, ako je posilnená spolupráca v oblasti geologického prieskumu, výskumu a inovácií v celom hodnotovom reťazci, zručností a odbornej prípravy a podpory osvedčených postupov.

Rámček 1

Strategické partnerstvo EÚ a Ukrajiny v oblasti surovín

Podľa [informačného systému o surovinách](#) je Ukrajina tretím svetovým producentom gália, štvrtým svetovým producentom kremíkového kovu a piatym svetovým producentom titánu. Ukrajina má aj veľké [ložiská](#) lítia a značné množstvá grafitu, horčíka a tantalu, ktoré sú všetky uvedené na zoznamoch kritických alebo strategických surovín EÚ a sú kľúčové pre energetickú transformáciu.

V roku 2021 EÚ a Ukrajina podpísali memorandum o porozumení na začatie strategického partnerstva s cieľom diverzifikovať, posilniť a zabezpečiť dodávky kritických surovín pre obe strany. Odvtedy boli prijaté dva plány (jeden na roky 2021 – 2022 a druhý na roky 2023 – 2024), ktoré zahŕňajú opatrenia, ako je rozvoj národného geologického portálu vrátane digitalizácie cenných geologických správ, technickej pomoci pri príprave potrebných právnych predpisov a podpore investičných príležitostí v ukrajinskom odvetví kritických surovín.

Napriek vojne Ruska proti Ukrajine obaja partneri pokračovali vo vykonávaní strategického partnerstva. Vypracovali a dohodli sa na zozname spoločných činností pre tretí plán na roky 2025 – 2026, ktorý bol schválený prostredníctvom výmeny listov medzi orgánmi EÚ a Ukrajiny. EÚ zároveň vybrala projekt [ložiska grafitu v Balakhivke](#) ako strategický projekt v roku 2025.

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie a geologických služieb EÚ.

- 53** Z našej analýzy plánov vyplýva, že len šesť zahŕňa lehoty na vykonanie. Hoci Komisia monitoruje, či sa opatrenia uvedené v plánoch vykonávajú, neposudzuje ich vplyv na dodávky kritických surovín ani na dosiahnutie cieľa EÚ v oblasti strategických surovín. Okrem toho opatrenia len málo prispievajú k bezpečným dodávkam surovín. Z dostupných obchodných údajov o surovinách relevantných pre energetickú transformáciu zo všetkých 14 krajín strategického partnerstva vyplýva, že dovoz z týchto krajín sa v rokoch 2020 až 2024 v prípade 13 preskúmaných surovín v skutočnosti znížil, zatiaľ čo v prípade ďalších 13 surovín sa dovoz zvýšil a zostal stabilný v prípade jednej suroviny ([ilustrácia 12](#)).

Ilustrácia 12 | Vývoj dovozu surovín z krajín strategického partnerstva

Surovina	Dovoz v roku 2020 (v tonách)	Dovoz v roku 2024 (v tonách)	Zmena (v %)
Kazivec	26 932,6	5,3	-100 %
Stroncium	0,2	0,0	-98 %
Cér	4,8	0,1	-97 %
Horčík	64,5	1,9	-97 %
Baryt	12 807,0	3 007,7	-77 %
Ródium	0,009	0,003	-67 %
Kobalt	16 172,3	5 572,5	-66 %
Grafit	24 576,8	16 326,0	-34 %
Lítium	15 315,3	12 527,8	-18 %
Kovový kremík	189 247,2	167 008,2	-12 %
Boritan	2 795,3	2 652,4	- 5 %
Vanád	100,5	95,6	-5 %
Nikel	209 353,8	206 424,3	-1 %
Iridium	0,001	0,001	0 %
Meď	1 563 407,7	1 680 231,3	7 %
Mangán	563 543,3	609 375,8	8 %
Germánium	1 057,9	1 390,0	31 %
Niób	2 577,2	4 134,6	60 %
Volfrám	123,3	313,7	154 %
Gálium	1,2	3,5	192 %
Antimón	15,4	52,0	237 %
Platina	0,1	0,5	529 %
Paládium	0,1	0,8	715 %
Hliník	29 300,5	416 727,2	1 322 %
Dysprózium	0,03	33,8	124 941 %
Fosforit	6,1	7 743,4	127 321 %
Fosfor	0,02	53 008,8	252 422 948 %

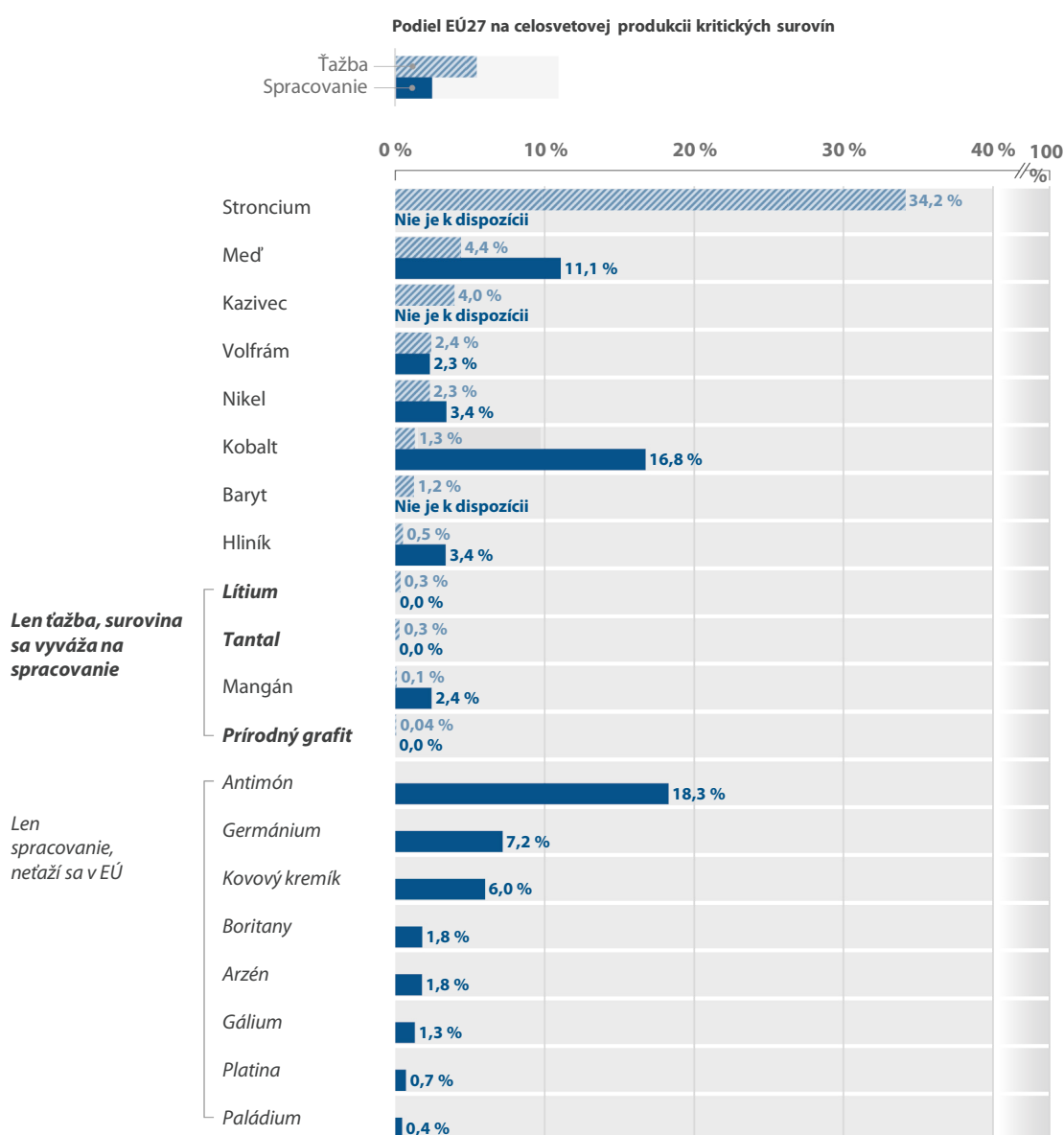
Poznámka: V roku 2020 nebol zaznamenaný žiadny dovoz arzénu, prazeodýmu či skandia z partnerských krajín, takže boli vylúčené z ďalšej analýzy.

Zdroj: analýza EDA na základe údajov [COMEXT](#).

Finančné, právne a administratívne prekážky bránia pokroku v domácej produkcii

- 54** Produkcia kritických surovín zahŕňa ťažbu a spracovanie surovín, keďže väčšinu z nich nemožno použiť v ich prirodzenej forme. EÚ produkuje len niektoré suroviny a kovy a ich objem je v porovnaní s celosvetovou produkciou nízky (*ilustrácia 13*).

Ilustrácia 13 | EÚ produkuje len niektoré nerastné suroviny a kovy

Poznámka: Na ilustrácii je znázornený podiel ťažby a spracovania kritických surovín v EÚ v porovnaní s celosvetovou produkciou – priemer za roky 2016 až 2020 (> 0 %).

Zdroj: analýza EDA na základe údajov GR GROW z januára 2025.

55 Na zlepšenie situácie s produkciou v EÚ sa v akte o kritických surovinách stanovujú nezáväznú cieľ pre domácu ťažbu a spracovanie. Do roku 2030 by aspoň 10 % (za ťažbu) a aspoň 40 % (za spracovanie) spotreby strategických surovín v EÚ malo pochádzať z domácich zdrojov.

56 Posúdili sme, či iniciatívy EÚ úspešne podporili domácu produkciu kritických surovín v Európe. Skúmali sme najmä to, či sa účinne riešili hlavné prekážky, o ktorých sa všeobecne vie, že bránia pokroku, konkrétne:

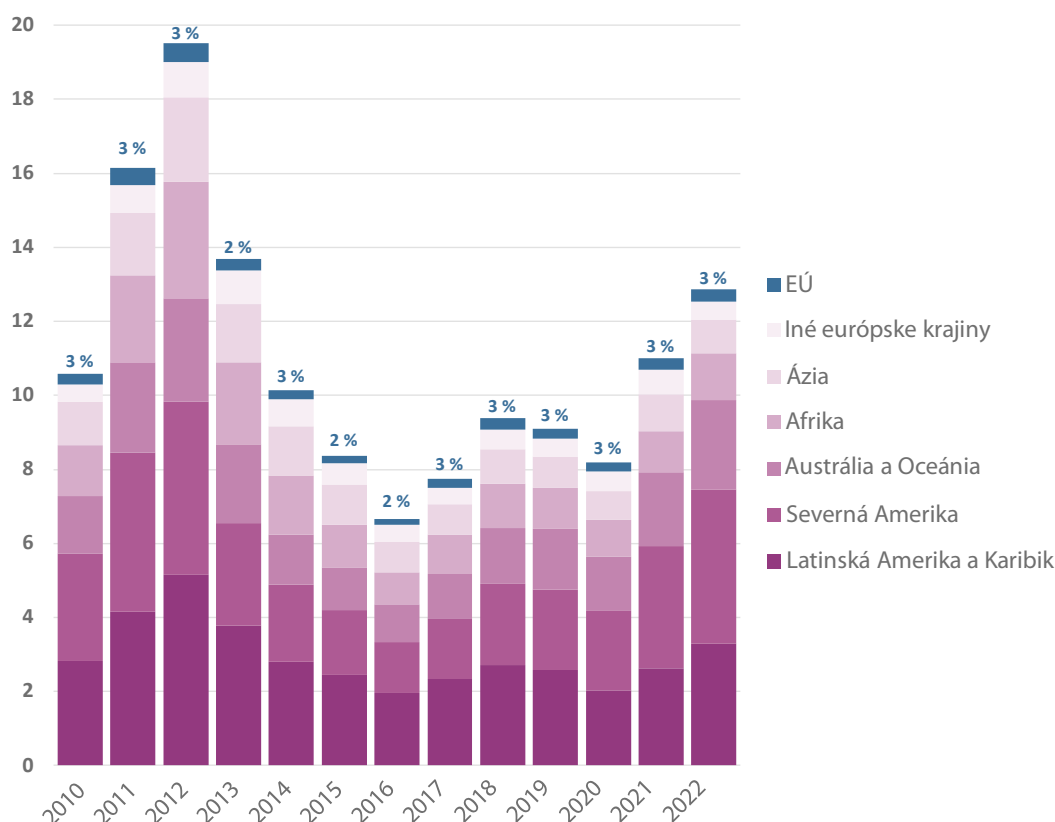
- nedostatočný prieskum,
- nedostatok technológií a zariadení,
- nedostatočné financovanie,
- zdĺhavé povoľovacie konania.

Prieskumné činnosti sú nedostatočne rozvinuté a rizikové

57 Jasné pochopenie geologickej situácie je nevyhnutné na určenie, či a kde možno ťažiť kritické suroviny. V mnohých regiónoch EÚ je „všeobecný prieskum“ nedostatočne rozvinutý a je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na riadne posúdenie prítomnosti, kvality a kvantity potenciálnych ložísk. V [posúdení vplyvu](#) z aktu o kritických surovinách z roku 2023 sa uvádza, že nedostatočné investície členských štátov do všeobecného prieskumu v posledných desaťročiach (približne 2 % až 3 % celkových výdavkov na prieskum) viedli k nedostatočným poznatkom o skutočnom potenciáli EÚ v oblasti kritických surovín (pozri [ilustráciu 14](#)).

Ilustrácia 14 | Celosvetové výdavky na prieskum v rokoch 2010 – 2022*

Rozpočet na prieskum (mld. EUR)

* Údaje zahŕňajú výdavky za zlato, striebro, základné kovy (meď, nikel, zinok a olovo), kobalt, lítium, molybdén, kovy platinovej skupiny, diamanty, oxid triurán, vzácne zeminy, uhličitán draselný a fosforit.

Zdroj: EDA na základe informácií Komisie.

58 EÚ vyvinula úsilie na zlepšenie a harmonizáciu celoeurópskych geologických údajov. Napríklad [EuroGeoSurveys](#) – zastrešujúce združenie 37 európskych organizácií pre geologický prieskum – pracuje na celoeurópskom otvorenom prístupe k dátovej infraštruktúre, geologickým údajom a mapám. [Geologická služba pre Európu](#), ktorú koordinuje EuroGeoSurveys, je projekt, ktorý získal finančnú podporu z programu Horizont EÚ vo výške takmer 20 mil. EUR.

59 V akte o kritických surovinách sa od členských štátov vyžaduje, aby do 24. mája 2025 vytvorili národné prieskumné programy a oznámili ich Komisii. Cieľom týchto programov je pomôcť členským štátom nájsť nové ložiská kritických surovín, zlepšiť ich mapovanie a konsolidovať údaje v spoločnej databáze na úrovni EÚ. To má potenciál zlepšiť geologický prieskum v celej EÚ. Šesť mesiacov po uplynutí lehoty však šesť členských štátov stále neoznámilo Komisii svoje národné programy.

- 60** Po identifikovaní potenciálnych zdrojov uskutočňujú špecializované firmy „cieľný prieskum“, aby posúdili realizovateľnosť projektu ťažby. To si vyžaduje predchádzajúce skúsenosti a zahŕňa vysoké náklady a vysoké riziká, keďže len zlomok cieľných prieskumov vedie k úspešným ťažobným projektom⁶. Často sa uvádza, že tento pomer je približne 1 z 1000.

Spracovanie je ovplyvnené nedostatkom technológií a znižujúcim sa počtom zariadení v EÚ

- 61** Transformácia suroviny z rudy, minerálu, rastlinného produktu alebo odpadu si vyžaduje špecializované technológie a zručnosti. Napríklad spracovanie prvkov vzácnych zemín je jednou z najzložitejších výziev v modernej metalurgii a v posledných desaťročiach sa Čína stala **technologickým lídrom** v tomto odvetví⁷. V súčasnosti sa 100 % spracovania vzácnych zemín vykonáva mimo EÚ (**ilustrácia 7**), a to najmä v Číne.
- 62** V akte o kritických surovinách je uvedená vysoká ambícia spracúvať 40 % strategických surovín v EÚ do roku 2030. Zdá sa, že EÚ je ďaleko od dosiahnutia tejto úrovne (**ilustrácia 5**) a väčšina kritických surovín sa vo veľkej miere spracúva mimo EÚ. V skutočnosti dochádza v súčasnosti v EÚ k uzatváraniu spracovateľských kapacít. Nie je isté, či sa budú môcť obnoviť, ako sa uvádza v **posúdení vplyvu** z aktu o kritických surovinách z roku 2023. Z našej analýzy údajov o celosvetovej ťažbe napríklad vyplýva, že EÚ27 stratila v období 2019 – 2023 približne polovicu svojej kapacity na spracovanie primárneho hliníka.
- 63** Vysoké náklady na energie patria medzi **hlavné faktory** ovplyvňujúce konkurencieschopnosť energeticky náročných operácií⁸, ako je **tavenie a spracovanie**. Napríklad náklady na elektrickú energiu sú v priemere **v EÚ vyššie** ako v iných regiónoch sveta.

⁶ Posúdenie vplyvu na účely nariadenia o kritických surovinách vypracované Komisiou, SWD(2023) 161 final, rámček 4: Fázy hodnotového reťazca kritických surovín.

⁷ Ismail, N.A., Said, S.N.A. *Patent landscape analysis of rare-earth extraction: innovations, challenges, and geopolitical implications*. Chemical Monthly 156, s. 811 – 835 (2025).

⁸ Draghi, M. (2024). *The Future of European Competitiveness – Part B, In-depth analysis and recommendations*, s. 92.

- 64** Na jar 2025 Komisia vydala [Európsky akčný plán pre oceľ a kovy](#), [Dohodu o čistom priemysle](#) a [Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu](#). V týchto iniciatívach sa oznámil celý rad opatrení na posilnenie konkurencieschopnosti EÚ v širokej škále odvetví (vrátane kritických surovín) a riešia sa v nich aj vysoké náklady na energiu. Je príliš skoro posúdiť, ako alebo do akej miery tieto iniciatívy pomôžu zlepšiť situáciu v oblasti spracovania kritických surovín v EÚ.

Financovanie prieskumu, ťažby a spracovania kritických surovín v EÚ sa len začína

- 65** V EÚ je málo investícií do počiatočných prieskumných činností (bod [60](#)). Už v akčnom pláne z roku 2020 sa zdôraznilo, že nedostatok stimulov a finančných prostriedkov na prieskum je veľkou prekážkou pri realizácii nových projektov v oblasti kritických surovín. V [posúdení vplyvu](#) z aktu o kritických surovinách z roku 2023 sa zistilo, že väčšina prieskumných spoločností v Európe má sídlo mimo EÚ a väčšina finančných inštitúcií sa vyhýba financovaniu prieskumných projektov z dôvodu vysokých rizík (bod [60](#)).
- 66** Financovanie ťažobných a integrovaných (ťažobných aj spracovateľských) projektov sa takisto považuje vo finančnom sektore za vysoko rizikové. Zainteresované strany identifikovali niekoľko faktorov, ktoré ovplyvňujú bankovateľnosť: rôznorodosť kritických surovín, environmentálne a sociálne otázky, ceny energie, nestálosť cien a dlhé harmonogramy projektov. Okrem toho by na financovanie spracovateľských projektov boli potrebné stabilné a bezpečné dodávky kritických surovín, čo v súčasnosti v niekoľkých prípadoch tak nie je⁹. Hrozí preto riziko, že úsilie EÚ sa dostane do začarovaného kruhu, pretože nedostatočné dodávky bránia rozvoju spracovateľských projektov, čo zase znižuje impulz na zabezpečenie dodávok.
- 67** Investície sú nevyhnutné na financovanie činností súvisiacich s kritickými surovinami. Európske verejné banky, ako sú EIB a EBOR, nedávno zvýšili svoju podporu investícií do prieskumu, ťažby a spracovania kritických surovín. V rámci projektu [JUMP](#) spolufinancovaného EÚ spustili EBOR a EÚ [spoločný nástroj](#) vo výške 50 mil. EUR na poskytovanie kapitálových investícií na prieskum. S novou strategickou iniciatívou skupiny EIB v oblasti kritických surovín, ktorá sa začala v marci 2025, sa EIB s ročným rozpočtom 2 mld. EUR zameriava na financovanie projektov v celom hodnotovom reťazci kritických surovín a prispieva k cieľom aktu o kritických surovinách.

⁹ Posúdenie vplyvu na účely nariadenia o kritických surovinách, COM(2023) 160 final, 184 – 185.

- 68** S cieľom uľahčiť investície do kritických surovín sa Komisia [zaviazala](#) vypracovať kritériá udržateľného financovania pre banícke, ťažobné a spracovateľské odvetvia prostredníctvom delegovaných aktov o taxonómii do konca roka 2021. O štyri roky neskôr sa tak ešte nestalo. V apríli 2025 dostala Komisia [návrh](#) príslušnej pracovnej skupiny na aktualizáciu taxonómie EÚ tak, aby zahŕňala ťažbu a rafináciu niektorých kritických surovín: lítia, niklu a medi. Na druhej strane, podľa EIB by vysoko reštriktívne kritériá udržateľného financovania mohli mať nepriaznivý vplyv na oprávnenosť projektov v oblasti kritických surovín a brániť financovaniu takýchto projektov.
- 69** Okrem tohto úsilia zmobilizovať súkromné investície sa nedávno začalo niekoľko vnútroštátnych iniciatív na využívanie verejných finančných prostriedkov na podporu prieskumu, ťažby a spracovania (pozri [rámcik 2](#)).

Rámček 2

Vnútroštátne úsilie na podporu činností súvisiacich s kritickými surovinami

V roku 2024 nemecká podporná banka vo vlastníctve štátu KfW zriadila v mene vlády [fond pre kritické suroviny vo výške 1 mld. EUR](#) na podporu udržateľných dodávok kritických surovín pre nemecké hospodárstvo. Každý projekt mal dostať [50 až 150 mil. EUR](#). Hĺbková analýza prvých projektov sa začala v júli 2025.

Ďalšie členské štáty, napríklad [Francúzsko](#) a [Taliansko](#), takisto plánujú alebo už začali zriaďovať vnútroštátne fondy v oblasti surovín.

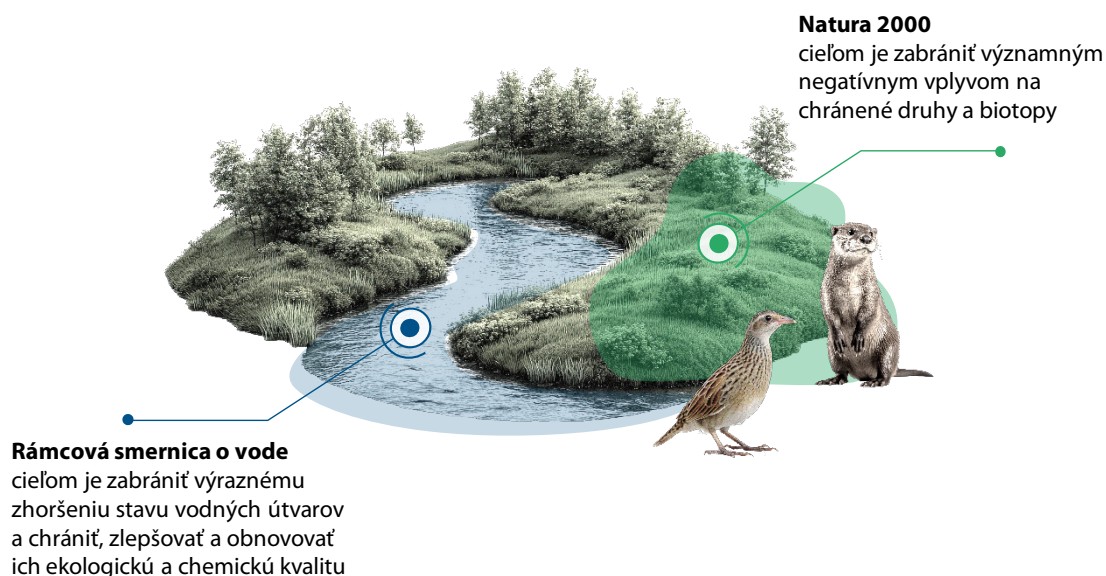
Zdroj: EDA.

Zdlhavé a zložité povoľovanie je prekážkou pre ťažbu v EÚ

- 70** Už v roku 2008 sa v rámci [iniciatívy v oblasti surovín](#) konštatovalo, že je veľmi ťažké rýchlo presunúť nové projekty v oblasti kritických surovín do prevádzkovej fázy, a to najmä z dôvodu dĺžky vnútroštátnych povoľovacích konaní. Z nedávneho [posúdenia vplyvu](#) z aktu o kritických surovinách z roku 2023 vyplýva, že povoľovacie konania sú nepredvídateľné a roztrieštené. Čas potrebný na získanie povolenia na ťažbu sa pohyboval od troch mesiacov do troch rokov. Zistilo sa, že v niektorých extrémnych prípadoch vo Fínsku a v Portugalsku to boli až štyri roky. Za významnú prekážku boli označené aj oneskorenia spôsobené odvolaniami proti udeleným povoleniam.

- 71** Z nášho prieskumu vyplýva, že takmer polovica členských štátov označila environmentálne a sociálne aspekty (ako je znečistenie a účinok postoja „nie v mojom dvore“) za hlavnú prekážku zvyšovania domácej ťažby. Šesť členských štátov uviedlo, že prekážky vyplývajú z nedostatočných administratívnych kapacít vo verejnom sektore (napríklad na udeľovanie licencií na dobývanie a ťažbu), ako aj z ochrany prírody – najmä v kontexte rámcovej smernice o vode a smernice o sústave Natura 2000.
- 72** V roku 2011 Komisia vydala [usmernenia](#) o ťažbe neenergetických nerastov a sústave Natura 2000 s cieľom uľahčiť situáciu a v roku 2019 ich doplnila o [prípadové štúdie](#). Takéto osobitné usmernenie Komisie neexistuje v súvislosti s rámcovou smernicou o vode.
- 73** V [posúdení vplyvu](#) z aktu o kritických surovinách sa pripustilo, že rámcová smernica o vode aj smernica o sústave Natura 2000 predĺžili trvanie väčšiny ťažobných projektov súvisiacich so surovinami, najmä preto, že v právnych predpisoch sa vo všeobecnosti vyžaduje posúdenie vplyvu na životné prostredie pred udelením povolenia na projekt ([ilustrácia 15](#)). Priemerné trvanie tohto posúdenia (v prípade všetkých projektov zahrnutých do jeho rozsahu vrátane projektov v oblasti kritických surovín) bol jeden rok, ale v rozsahu od 5 do 27 mesiacov.

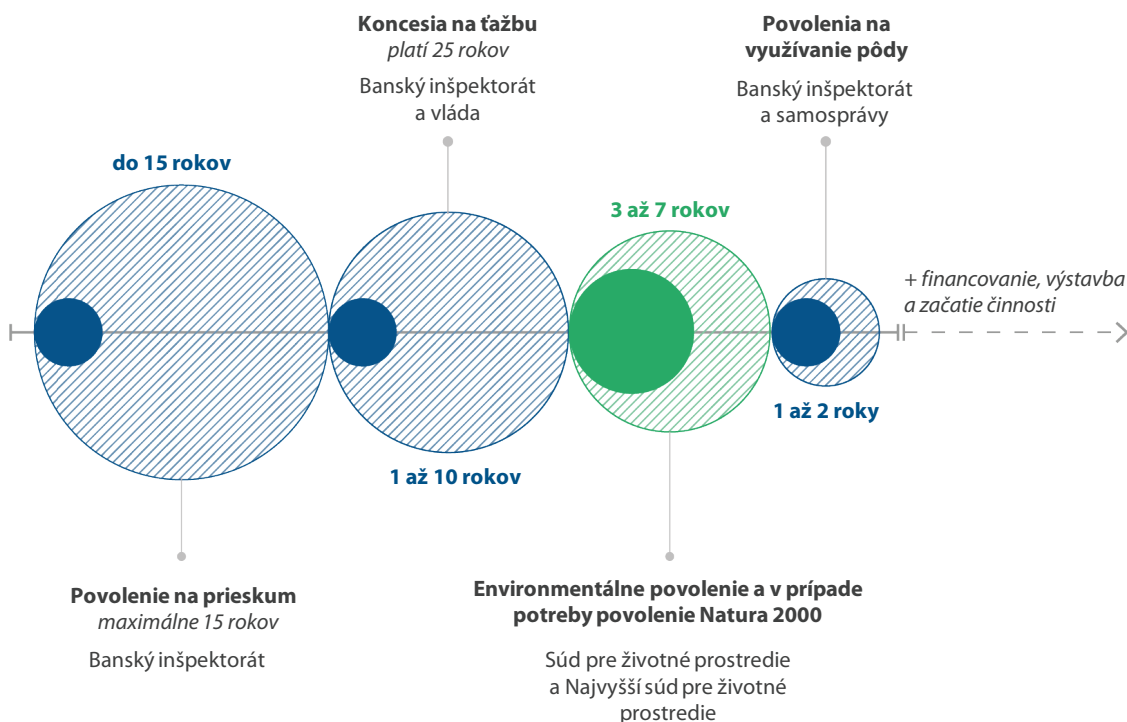
Ilustrácia 15 | Na získanie povolenia sa požaduje posúdenie vplyvu na životné prostredie

Zdroj: EDA.

74 V štúdií z roku 2023 sa zistilo, že od objavenia ložiska po začatie ťažby uplynulo v priemere 15,7 roka (v prípade 127 baní posudzovaných na celom svete v rokoch 2002 až 2023). Jedinou krajinou EÚ, na ktorú sa štúdiá vzťahovala, bolo Španielsko s priemerom 15 rokov. Celkovo sa **odhaduje**, že čas potrebný na uvedenie ťažobného projektu do prevádzky v EÚ je zvyčajne **10 až 15 rokov**, ale môže to byť až **20 rokov**. Príklad na **ilustrácii 16** poukazuje na zložitý proces otvárania bane vo Švédsku, od prieskumu až po fázu ťažby, pričom tento proces by mohol trvať ešte dlhšie.

Ilustrácia 16 | Otvorenie bane vo Švédsku môže trvať viac než 30 rokov

Zdroj: EDA na základe SVEMIN, 2025.

75 V záujme zefektívnenia procesu sa v akte o kritických surovinách od členských štátov vyžaduje, aby do februára 2025 zriadili vnútroštátne jednotné kontaktné miesta (jednotné kontaktné miesta). Jednotné kontaktné miesta mali byť zodpovedné za žiadosti o projekty ťažby, ako aj za povolenia. Do novembra 2025 však tieto jednotné kontaktné miesta zriadilo **len 16 z 27 členských štátov**.

Potenciál udržateľného riadenia zdrojov sa nevyužíva naplno

76 Udržateľné využívanie zdrojov zohráva kľúčovú úlohu pri znižovaní závislosti od primárnych kritických surovín, ako aj pri riešení pretrvávajúcich prekážok konkurencieschopnosti recyklačného priemyslu v EÚ.

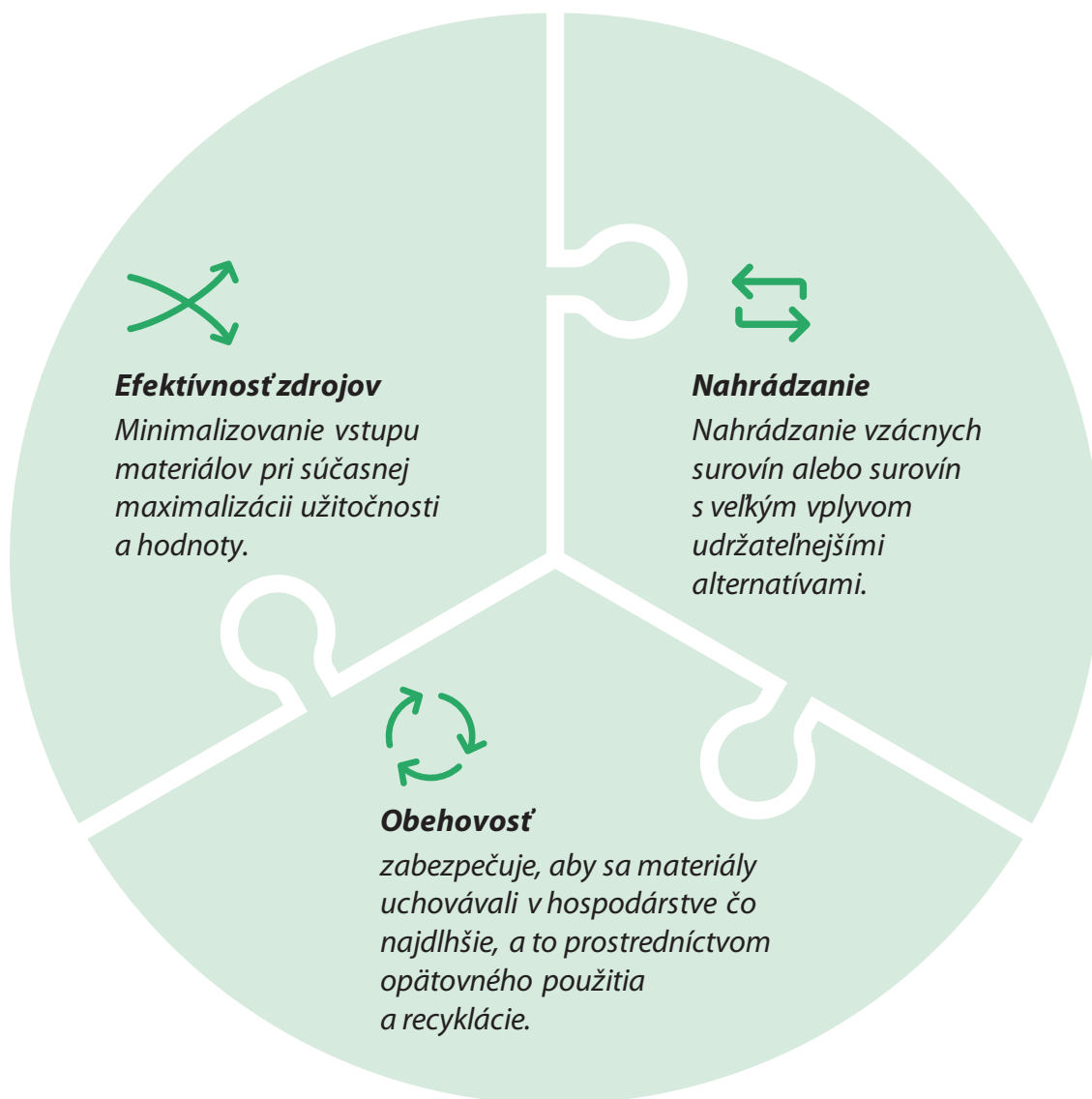
77 Posúdili sme, či:

- sa politika EÚ vzťahuje na všetky aspekty riadenia zdrojov kritických surovín,
- ciele EÚ v oblasti recyklácie podporujú recykláciu kritických surovín,
- iniciatívy EÚ účinne riešia trhové prekážky konkurencieschopnosti recyklácie kritických surovín.

Právne predpisy EÚ dostatočne neriešia nahrádzanie kritických surovín a je pravdepodobné, že národné plány obehovosti sa oneskoria

78 Udržateľné riadenie zdrojov môže znížiť dopyt európskeho výrobného priemyslu po kritických surovinách optimalizáciou spôsobu ich používania počas celého životného cyklu. Na [ilustrácii 17](#) sú znázornené hlavné aspekty tejto koncepcie vrátane efektívneho využívania zdrojov, nahrádzania a obehovosti.

Ilustrácia 17 | Hlavné aspekty udržateľného riadenia zdrojov

Zdroj: EDA.

- 79** Jedným z hlavných cieľov aktu o kritických surovinách je zlepšiť obehovosť kritických surovín a doplniť existujúce právne predpisy o spracovaní surovín, ako je rámcová smernica o odpade, smernica o odpade z elektrických a elektronických zariadení, nariadenie o preprave odpadu a nariadenie EÚ o batériách.

- 80** Zavedením nezáväzného cieľa recyklácie vo výške 25 % a súboru opatrení na zlepšenie recyklačných postupov, nahrádzania a efektívneho využívania zdrojov v akte Komisia vytvorila rámec na pokrytie rôznych aspektov udržateľného hospodárenia so zdrojmi. V hlavnom opatrení sa od členských štátov vyžaduje, aby vypracovali národné plány obehovosti. Dvojročná lehota pre tieto plány nadobudne účinnosť po tom, ako Komisia prijme vykonávacie akty, ktorých cieľom je špecifikovať zoznam výrobkov, komponentov a tokov odpadu s významným potenciálom zhodnocovania kritických surovín. Tieto akty mali byť pôvodne prijaté do 24. mája 2025. Z dôvodu oneskorení však tieto akty do novembra 2025 stále neboli prijaté, čím sa potenciálne oneskorí vypracovanie a vykonávanie plánov.
- 81** Hoci je cieľom [aktu o emisne neutrálnom priemysle](#) spolu s aktom o kritických surovinách stabilizovať dodávateľský reťazec energie z obnoviteľných zdrojov posilnením výroby v EÚ ([príloha I](#)), nerieši sa ním nahrádzanie kritických surovín. Toto vynechanie je pozoruhodné, pretože ovplyvňuje segment dodávateľského reťazca, v ktorom je nahrádzanie kritických surovín najviac potrebné a kde výrobné odvetvie skúma riešenia ([rámček 3](#)).

Rámček 3

Príklady nahrádzania kritických surovín

Priemysel EÚ skúma možnosti nahrádzania kritických surovín. Napríklad bauxit používaný v solárnych paneloch možno nahradiť surovinami, ktoré nie sú kritické, ako sú oceľ, uhlíkové vlákna a polyméry. Ak nahradenie kritických surovín nie je technicky alebo ekonomicky uskutočniteľné, možnosťou je aj zmena samotnej technológie: napríklad veterné turbíny by mohli prejsť od generátorov s permanentnými magnetmi ku konštrukciám, v ktorých sa používa menej magnetov alebo sa nevyužívajú žiadne magnety.

Zdroj: Taylor, N., Kuzov, T., Chatzipanagi, A., Carrara, S., Jakimow, M. et al., [Deep dive on critical raw materials for solar photovoltaics in the EU](#), 2025; Edoardo Righetti, Vasileios Rizos, [CEPS in-depth analysis: Reducing supply risks for critical raw materials](#), 2024.

EÚ nemá ciele na podporu recyklácie všetkých kritických surovín

82 Ciele recyklácie kritických surovín sú zahrnuté v rôznych legislatívnych aktoch EÚ (ilustrácia 18).

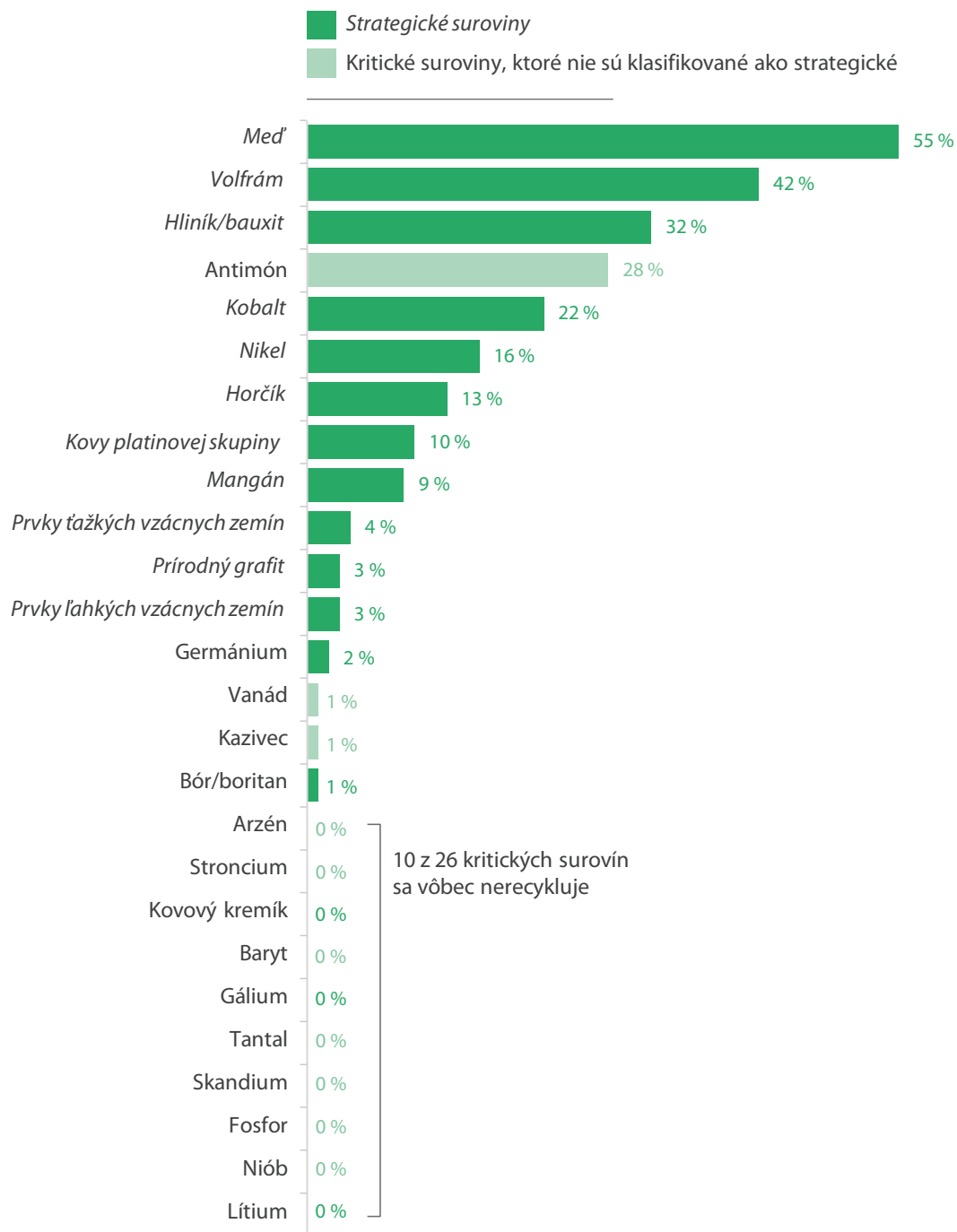
Ilustrácia 18 | Spleť cieľov EÚ v oblasti recyklácie, zhodnocovania a zberu odpadu

Právny predpis/politika (lehota)	Materiál/odpad	Ciele pre konkrétne suroviny		Všeobecný cieľ pre strategické suroviny	Všeobecné ciele v oblasti recyklácie a zberu odpadu		
Akt o kritických surovinách (2030)	Strategické suroviny			✓			
Nariadenie o batériách (2026, 2028, 2031, 2032)	Kobalt, lítium, nikel, meď (len cieľ pre zhodnocovanie)	✓	✓				
	Lítiovo-iónové batérie Niklovo-kadmiové batérie				✓		
Smernica o odpade z elektrických a elektronických zariadení (od augusta 2018 - každoročne)	Domáce spotrebiče, IT a telekomunikácie, fotovoltaické panely					✓	✓
Rámcová smernica o odpade (2025, 2030, 2035)	Komunálny odpad						✓
		Zhodnocovanie materiálov	Recyklovaný obsah v nových batériách	Spotreba založená na recyklácii	Recyklačná efektívnosť	Zber odpadu	Príprava na opätovné použitie a recyklácia

Zdroj: EDA na základe právnych predpisov EÚ.

83 V akte o kritických surovinách sa stanovil nezáväzný cieľ, aby do roku 2030 aspoň 25 % spotreby strategických surovín v EÚ pochádzalo z recyklovaných zdrojov. Z najnovších dostupných údajov vyplýva, že priemerná miera recyklácie mnohých kritických surovín po skončení životnosti zostáva pod touto úrovňou. Z 26 surovín potrebných na energetickú transformáciu (ilustrácia 3) má 7 mieru recyklácie od 1 % do 5 % a 10 surovín (vrátane lítia, gália a kremíkového kovu) sa vôbec nerecykluje (ilustrácia 19).

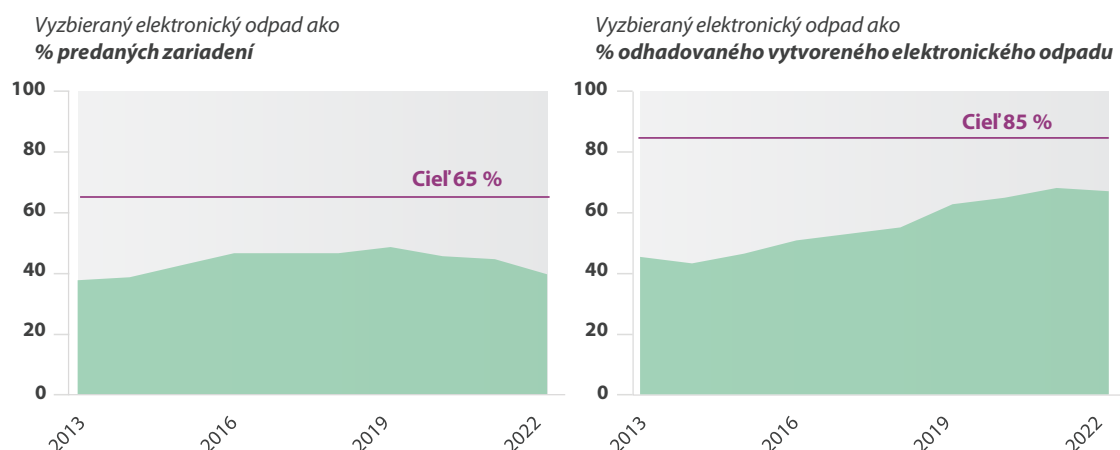
Ilustrácia 19 | EÚ: nízka miera recyklácie kritických a strategických surovín

Zdroj: EDA na základe GR GROW, *Study on the Critical materials for the EU 2023* (Štúdia o kritických surovinách pre EÚ z roku 2023) (príloha 11).

- 84** [Nariadením o batériách](#) sa zaviedli záväzné a materiálovo špecifické ciele recyklácie niektorých kritických surovín (napríklad kobalt, meď, lítium, nikel). Stanovili sa v ňom aj ciele recyklovaného obsahu pre rôzne typy batérií obsahujúcich tieto materiály. Tieto ciele sa musia splniť v rokoch 2026 až 2032. V našej osobitnej správe o [priemyselnej politike EÚ v oblasti batérií](#) sme uviedli, že sekundárne zdroje surovín na výrobu batérií, najmä recyklácia batérií po skončení životnosti, sú stále obmedzené.
- 85** V predchádzajúcom [preskúmaní opatrení EÚ a existujúcich výziev](#) sme uviedli, že elektronický odpad obsahuje veľké množstvo kritických surovín. Hoci sa teraz produkuje viac tohto odpadu než kedykoľvek predtým, miera zberu zostáva výrazne pod cieľmi stanovenými v smernici o odpade z elektrických a elektronických zariadení ([ilustrácia 20](#)). V dôsledku toho hospodárstvo EÚ stráca v tomto odpade kritické suroviny. S cieľom zvýšiť mieru zberu Komisia vydala členským štátom [odporúčania](#). V roku 2024 začala aj [postupy v prípade nesplnenia povinnosti](#) proti 24 členským štátom za nesplnenie cieľov v oblasti zberu a recyklácie podľa smernice.

Ilustrácia 20 | EÚ neplní ciele v oblasti zberu

Zdroj: EDA na základe [správy fóra o OEEZ](#) – ilustrácia 3.3, 2025.

86 Uvedené ciele EÚ (body 82 – 85) účinne nepodporujú recykláciu konkrétnych kritických surovín.

- Keďže chýbajú záväzné ciele pre jednotlivé kritické suroviny, dopyt po druhotných surovinách (zhodnocovaných z odpadových výrobkov) zostáva neistý a uvádzanie na trh je do veľkej miery dobrovoľné.
- Cieľ stanovený v akte o kritických surovinách a väčšina ďalších cieľov v oblasti recyklácie sú primárne založené na vstupoch, pričom sa zameriavajú na celkové množstvo odpadu zozbieraného alebo spracovaného na recykláciu bez rozlišovania medzi konkrétnymi materiálmi, ako sú spoločné základné kovy a malé množstvá jednotlivých kritických surovín. V dôsledku toho recyklátori nemajú podnet zhodnocovať konkrétne kritické suroviny, najmä tie, ktoré sa ťažšie extrahujú. Napríklad prvky vzácnych zemín v elektromotoroch alebo paládium v zabudovanej elektronike sa vo všeobecnosti po drvení nezískavajú¹⁰.
- Súčasný rámec smernice o odpade z elektrických a elektronických zariadení nezabezpečuje, aby sa kritické suroviny prítomné v elektronických zariadeniach zbierali a recyklovali v prospech hospodárstva EÚ.

Trhové prekážky recyklácie kritických surovín a regulačné prekážky bránia konkurencieschopnosti priemyslu

87 Hoci recyklačné systémy pre kritické suroviny fungujú dobre, pokiaľ ide o materiály používané vo veľkých objemoch, ako je hliník a meď, stále sú nedostatočne vyvinuté pre materiály používané v malých množstvách alebo nachádzajúce sa v zložitých výrobkoch, pretože recyklácia často nie je ekonomicky opodstatnená.

88 Podľa [Medzinárodnej agentúry pre energiu](#) chýbajúce úspory z rozsahu sú prekážkou efektívnej recyklácie a podmienky na svetovom trhu sťažujú európskym recyklátorom súťažiť s čínskymi recyklátormi z hľadiska nákladov. Dôvodom je vertikálna integrácia Číny, výhody rozsahu a nízke náklady práce. Z našich diskusií so zainteresovanými stranami a preskúmania dokumentov vyplýva, že hlavnými prvkami, ktoré brzdia konkurencieschopnosť recyklačného priemyslu v EÚ, sú vysoké náklady na spracovanie, nedostatočná dostupnosť kritických surovín a technologické prekážky, ako je znázornené na [ilustrácii 21](#).

¹⁰ *Innovative requirements could boost circular economy of plastics and critical raw materials in vehicles* – Európska komisia.

Ilustrácia 21 | Trhové prekážky brániace konkurencieschopnosti recyklácie kritických surovín

Nízka miera zberu

- Nedostatočné triedenie a zber tokov odpadu bohatých na kritické suroviny, najmä v prípade elektroniky a batérií, v dôsledku obmedzenej miestnej infraštruktúry
- Vyváža sa odpad obsahujúci kritické suroviny, čím sa znižuje schopnosť EÚ zhodnotiť a recyklovať kritické suroviny na domácom trhu

Technické výzvy

- Kritické suroviny sú často prítomné vo veľmi malých množstvách alebo sú zabudované v zložitých výrobkoch, čím sa extrakcia stáva náročnou a neefektívnou
- Nedostatok škálovateľných a nákladovo efektívnych recyklačných technológií

Vysoké výrobné náklady a hospodárska konkurencia

- Vysoké náklady na spracovanie (energia, práca) znižujú finančnú životaschopnosť recyklácie kritických surovín
- Nižšie náklady a menej predpisov poskytujú spoločnostiam z krajín mimo EÚ konkurenčnú výhodu
- Nákladné oddelenie a čistenie odrádza od investovania; pôvodné materiály sú často lacnejšie ako recyklované kritické suroviny

Zdroj: EDA.

89 Okrem toho sa revidovaným [nariadením o preprave odpadu](#) neodstránili prekážky dovozu elektronického odpadu do EÚ. V [štúdiu](#)¹¹ z roku 2024 sa ďalej uvádza, že nariadenie sťažuje prechod odpadu cez hranice v rámci EÚ, čo vedie k tomu, že sa približne **90 % odpadu** spracúva v krajine, v ktorej bol vyprodukovaný. Zástupcovia priemyslu nám povedali, že uplatňovanie existujúcich právnych predpisov o odpade sa v jednotlivých členských štátoch líši. Takéto prekážky sú problémom pre recyklačné areály, ktoré by potrebovali väčšie úspory z rozsahu na vygenerovanie dostatočného množstva zhodnotených materiálov, aby boli ziskové¹².

¹¹ Grabbe, H. and Léry Moffat, L. (2024) *A European circular single market for economic security and competitiveness*, Policy Brief 20/2024, Bruegel, s. 14.

¹² Lander et al. (2023), *iScience* 24, *Financial viability of electric vehicle lithium-ion battery recycling*.

90 Komisia už zaviedla opatrenia na riešenie výziev, ktorým čelí recyklačný priemysel, ako sú celoeurópske kritériá stavu konca odpadu pre hliník a meď. Aktom o kritických surovinách sa zavádzajú vnútroštátne opatrenia týkajúce sa obehovosti s cieľom podnietiť inovácie. Tieto opatrenia by mali umožniť rýchlejšie povoľovanie a uľahčiť prístup k financovaniu strategických projektov recyklácie. Okrem toho sa v ňom zavádza povinné označovanie kritických surovín pre výroby, ako sú veterné turbíny, s cieľom uľahčiť recykláciu. Podobne aj [nariadenie o ekodizajne udržateľných výrobkov](#) z roku 2024 znamená, že na zlepšenie demontáže, opraviteľnosti a recyklácie musia byť zahrnuté podrobnosti o materiálovom zložení. Reguluje aj mnohé energeticky významné výroby, ako sú solárne panely, a podporí obehovosť už od fázy návrhu. Prekážky na trhu však stále pretrvávajú a obmedzujú obchodnú životaschopnosť recyklačných činností, ktoré sa zameriavajú na kritické suroviny.

Značka „strategický projekt EÚ“ môže priniesť výhody, ale mnohé projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky pre EÚ do roku 2030

91 Akt o kritických surovinách je strategickým projektovým nástrojom na posilnenie schopnosti EÚ ťažiť, spracúvať a recyklovať strategické suroviny a diverzifikovať ich dovoz. Na to, aby sa projekty kvalifikovali ako strategické, musia byť v súlade s informáciami Komisie pre žiadateľov¹³ a odborníkov¹⁴ tým, že prispievajú k bezpečnosti dodávok do EÚ do roku 2030, preukážu technickú uskutočniteľnosť, zabezpečia udržateľnosť a sociálnu zodpovednosť, poskytnú cezhraničné výhody a vytvoria účinky presahovania do hodnotového reťazca.

92 Komisia uverejnila prvú výzvu na predkladanie projektov v máji 2024. Zo [170 predložených žiadostí](#) sa 77 zameralo na extrakciu, 58 na spracovanie, 30 na recykláciu a 5 na nahradenie. Komisia vybrala 61 projektov so sídlom v EÚ (zосkupených do [47 integrovaných projektov](#)) a 14 projektov mimo EÚ (zосkupených do [13 integrovaných projektov](#)). V roku 2025 Komisia vyhlásila jednu výzvu v septembri napriek tomu, že sa v akte každoročne od roku 2025 vyžadujú aspoň štyri otvorené výzvy.

¹³ GR GROW: strategické projekty podľa príručky k aktu o kritických surovinách pre žiadateľov, verzia 1.0, 23. mája 2024.

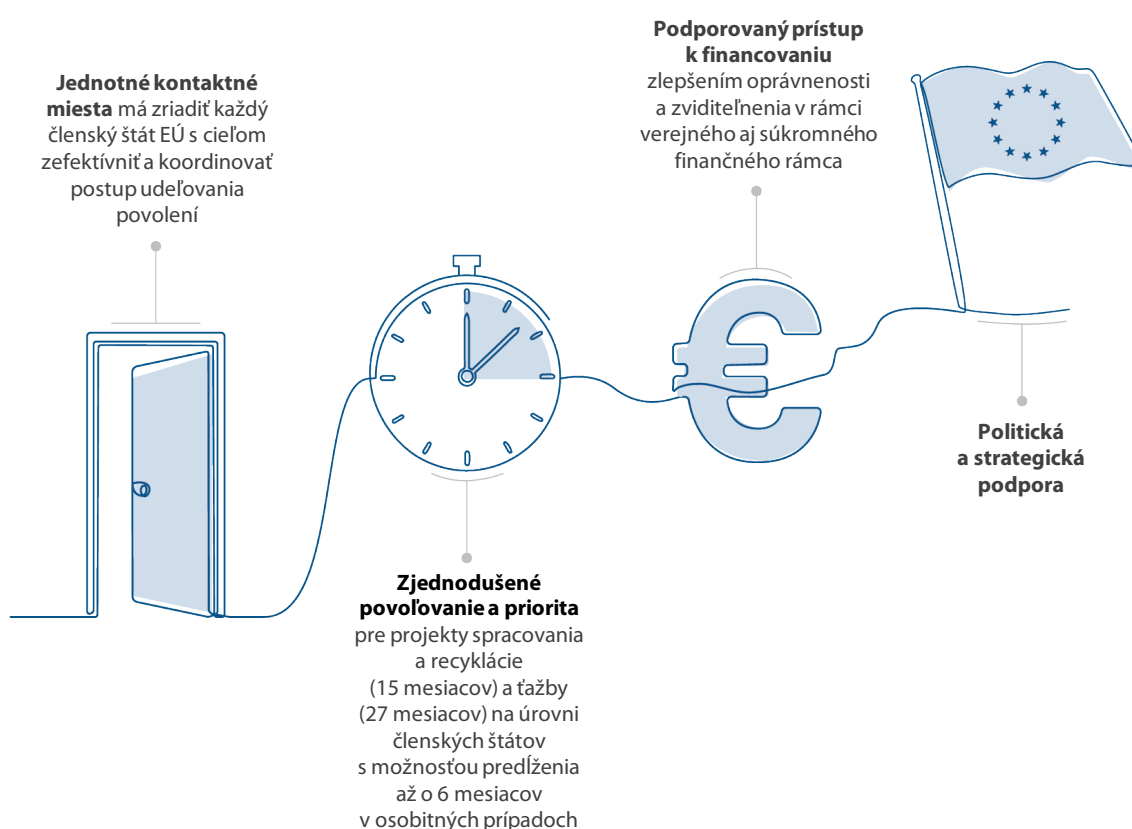
¹⁴ GR GROW: výzva na predkladanie žiadostí o strategické projekty podľa aktu o kritických surovinách. Posúdenie žiadostí – brífing expertov, 10. októbra 2024.

- 93** Posúdili sme prínosy označenia projektov za strategické a či tieto projekty majú potenciál zlepšiť bezpečnosť dodávok kritických surovín do EÚ.

Značka strategického projektu môže priniesť výhody, ale výzvy pri povoľovaní a financovaní pretrvávajú

- 94** Očakáva sa, že označenie projektu za strategický podľa aktu o kritických surovinách bude prínosom pre jeho vykonávanie (*ilustrácia 22*).

Ilustrácia 22 | Očakávané prínosy značky „strategický projekt“

Zdroj: EDA na základe aktu o kritických surovinách.

- 95** Z nášho prieskumu vyplýva, že väčšina členských štátov zastáva názor, že strategické projekty majú potenciál výrazne zvýšiť domácu ťažbu, spracovanie a recykláciu surovín. Strategické projekty sa však zameriavajú na strategické suroviny, a nie na všetky kritické suroviny. To znamená, že napríklad projekty zahrňajúce niób alebo vanád, ktoré sú nevyhnutné na podporu technológií čistej energie, nemožno považovať za strategické.

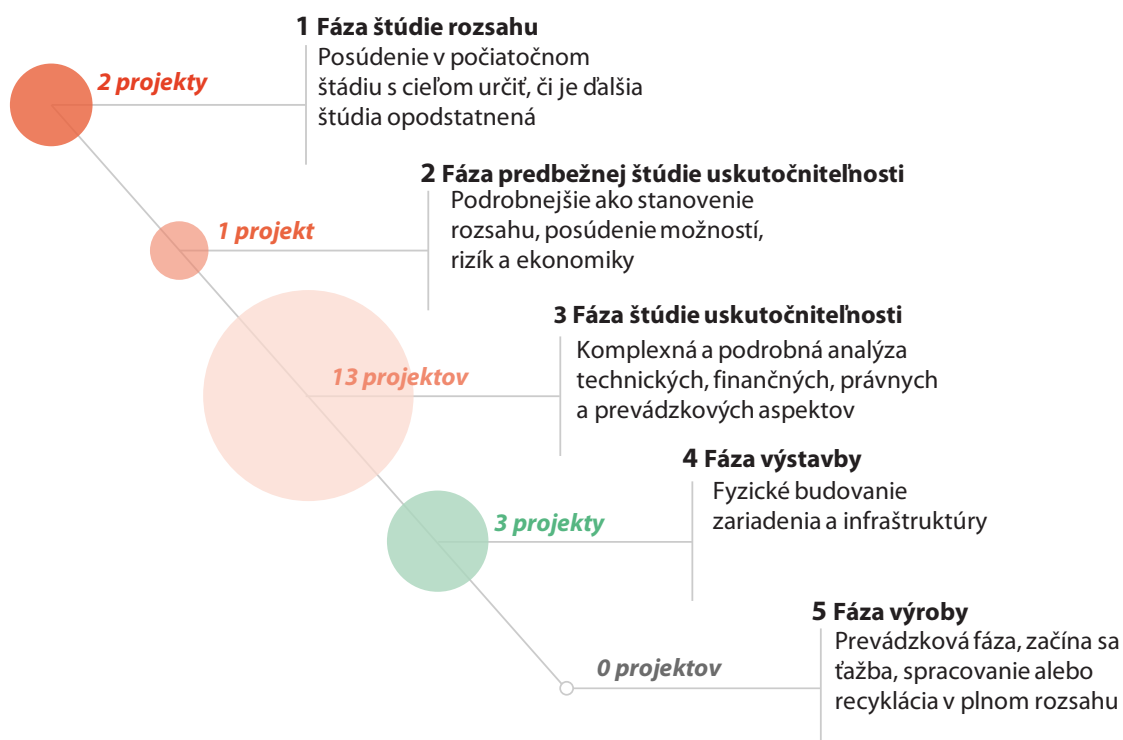
- 96** Aktom sa zrýchľuje povoľovanie schválených strategických projektov, ale nie zamietnutých projektov alebo projektov zameraných na iné kritické suroviny. Hoci zjednodušenie udeľovania povolení uľahčuje rýchlejšie vykonávanie, konečné lehoty závisia od odvolaní, ktoré nie sú zahrnuté v obmedzených povoľovacích obdobiach. Analyzovali sme posúdenie Komisie týkajúce sa 19 vybraných strategických projektových žiadostí a zistili sme, že napriek plánovanému zrýchlenému udeľovaniu povolení Komisia v 9 z nich stále uviedla udeľovanie povolení ako jedno z hlavných rizík (*príloha VII*). Okrem toho, keďže krajiny mimo EÚ nie sú viazané pravidlami aktu, nie je zabezpečené rýchlejšie povoľovanie projektov v týchto krajinách.
- 97** Žiadosti podľa *aktu o emisne neutrálnom priemysle* využívajú zjednodušené uznávanie, ak sú už financované z iných prostriedkov EÚ, ako je Inovačný fond, alebo ak sú označené ako významné európske projekty. To neplatí v prípade žiadostí o strategické projekty podľa aktu o kritických surovinách. Okrem toho sa v akte nestanovuje žiadne financovanie strategických projektov z prostriedkov EÚ. V júli 2025 Komisia navrhla nariadenie o zriadení Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť, ktorý by zahŕňal možnosti financovania osobitne pre strategické projekty.
- 98** Verejné finančné inštitúcie sa nedávno stali aktívnejšími v tejto oblasti. V rokoch 2024 a 2025 sa konali zasadnutia *podskupiny Rady pre kritické suroviny* o koordinácii financovania strategických projektov, pričom ako pozorovatelia sa na nich zúčastnili EIB a EBOR. O finančnú a poradenskú pomoc EIB požiadalo šesťdesiat percent vybraných strategických projektov.
- 99** Finančná životaschopnosť nie je podmienkou na to, aby bol projekt vybraný ako strategický projekt podľa aktu o kritických surovinách¹⁵. Z našej analýzy 19 strategických projektových žiadostí vyplýva jeden prípad, keď predkladateľ projektu podal návrh na vyhlásenie konkurzu po zaradení projektu do zoznamu strategických projektov. Identifikovali sme ďalší projekt, ktorý mal kladné hodnotenie, ale nebol vybraný, pretože sa jeho predkladateľ dostal do konkurzu predtým, ako Komisia uverejnila svoj zoznam strategických projektov.

¹⁵ Článok 6 aktu o kritických surovinách.

Mnohé strategické projekty budú mať problémy zabezpečiť dodávky pre EÚ do roku 2030

- 100** V akte o kritických surovinách sa zdôraznila skutočnosť, že projektové žiadosti by mali obsahovať dôkazy o zmysluplnom prispievaní k bezpečnosti dodávok do EÚ a k cieľom do roku 2030. Zistili sme, že rozhodnutie vybrať projekty „v počiatočnej fáze vývoja“ bez toho, aby sa vyžadovali dohody o odbere, môže obmedziť ich skutočný prínos k dosiahnutiu cieľov do roku 2030.
- 101** Konečné rozhodnutie Komisie o výbere projektu za strategický vychádzalo z odborného posúdenia. Z našej analýzy odborného posúdenia 19 úspešných projektových žiadostí vyplynulo, že v 10 prípadoch bola odhadovaná plná výrobná kapacita (na základe vlastných vyhlásení žiadateľa) plánovaná na roky 2026 až 2029, v 3 prípadoch na rok 2030 a v 6 prípadoch po roku 2030 – v jednom prípade bola dokonca plánovaná na rok 2039 ([príloha VII](#)).
- 102** V roku 2025, keď Komisia vybrala projekty, však väčšina z nich bola v skutočnosti len v počiatočnom štádiu vývoja, v dôsledku čoho je veľmi nepravdepodobné, že zmysluplne prispievajú k cieľom do roku 2030. Na druhej strane sme identifikovali tri projekty v pokročilom štádiu, ktoré majú vysokú šancu prispieť k cieľom do roku 2030 a je veľmi pravdepodobné, že budú pokračovať, a to bez ohľadu na schválenie strategického projektu zo strany EÚ, pretože už boli vo fáze výstavby ([ilustrácia 23](#)). S blížiacim sa rokom 2030 bude pre budúce projekty čoraz ťažšie prispievať k cieľom (bod [92](#)).

Ilustrácia 23 | Väčšina strategických projektov je stále v počiatočných fázach vývoja

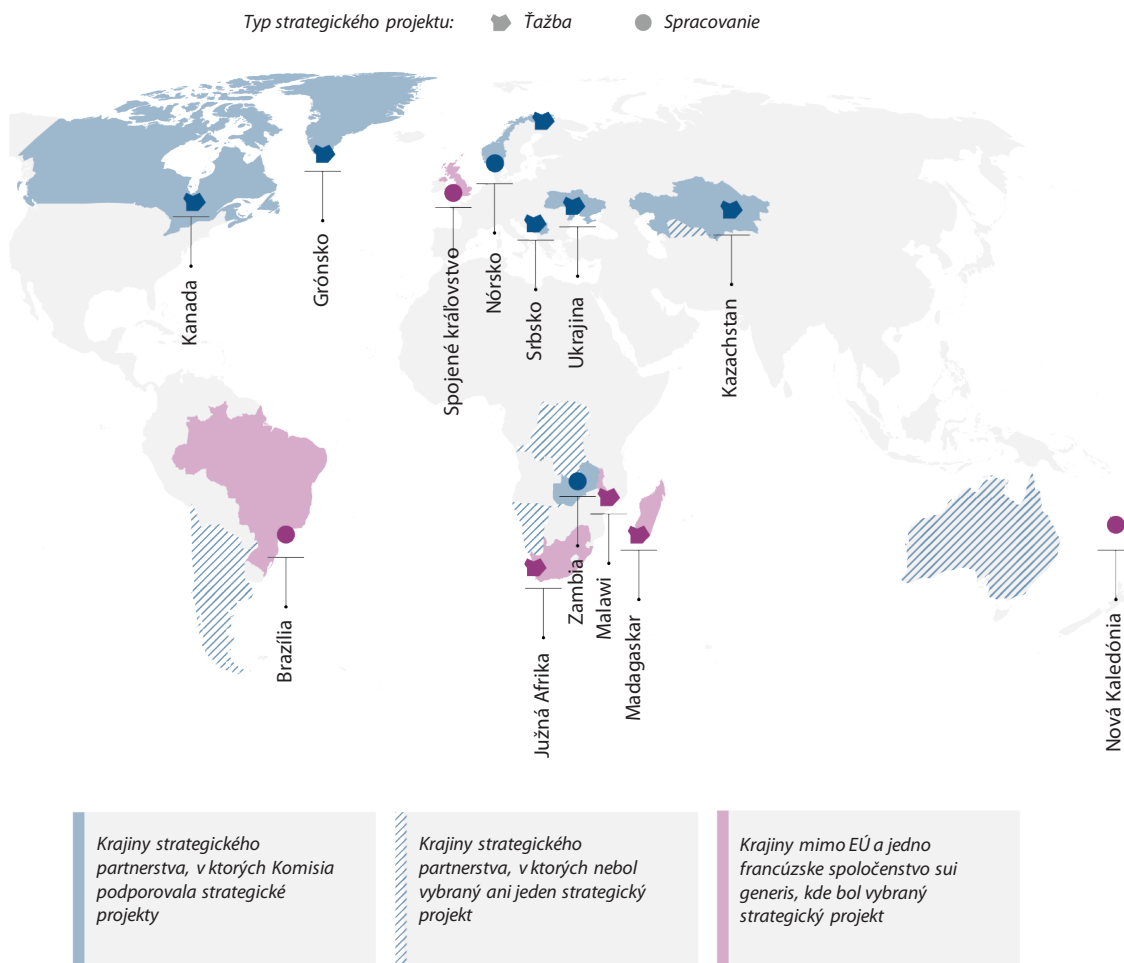

Zdroj: EDA na základe vlastných vyhlásení žiadateľov.

103 Z našej analýzy vyplynulo, že v našej vzorke 19 projektových žiadostí boli v 12 z nich zabezpečené dohody o odbere, alebo v niektorých prípadoch neboli potrebné, pretože hlavnými odberateľmi boli tie isté (alebo prepojené) spoločnosti. Vo zvyšných siedmich prípadoch, vrátane štyroch prípadov projektov mimo EÚ, to tak nebolo. Hodnotiaci odborníci varovali, že v prípade týchto štyroch projektov mimo EÚ predstavuje neexistencia dohody s európskym odberateľom vážne riziko, pokiaľ ide o prínos k bezpečnosti dodávok pre EÚ. Odborníci však napriek svojmu varovaniu poskytli kladné hodnotenie.

104 V akte o kritických surovinách sa zdôrazňuje význam zohľadnenia krajín mimo EÚ, ktoré majú mechanizmy spolupráce s EÚ, ako sú strategické partnerstvá, s cieľom zmierniť riziká spojené s dodávkami. Hoci existencia takéhoto partnerstva zohrávala úlohu vo výberovom procese, nebolo možné vytvoriť jasné prepojenie medzi týmito partnerstvami a 19 strategickými projektmi, ktoré sa Komisia rozhodla podporiť. Toto prepojenie medzi týmito dvoma prvkami by bolo potrebné na zmiernenie rizík spojených s dodávkami. Komisia podporuje strategické projekty mimo EÚ len v 7 zo 14 partnerských krajín. Šesť z týchto krajín má s Komisiou plán týkajúci sa surovín, ale nedokázali sme určiť jasné prepojenie medzi strategickým projektom podporovaným v týchto krajinách a plánmi. Komisia sa takisto rozhodla podporiť strategické projekty v piatich krajinách mimo EÚ, na ktoré sa nevzťahuje strategické partnerstvo (*ilustrácia 24*), zatiaľ čo v troch partnerských krajinách neboli navrhnuté žiadne takéto projekty.

Ilustrácia 24 | Strategické projekty mimo EÚ – zahrnuté krajiny

Zdroj: EDA na základe vlastnej analýzy.

Túto správu prijala komora I, ktorej predsedá Joëlle Elvinger, členka Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 10. decembra 2025.

Za Dvor audítorov

Tony Murphy
predseda

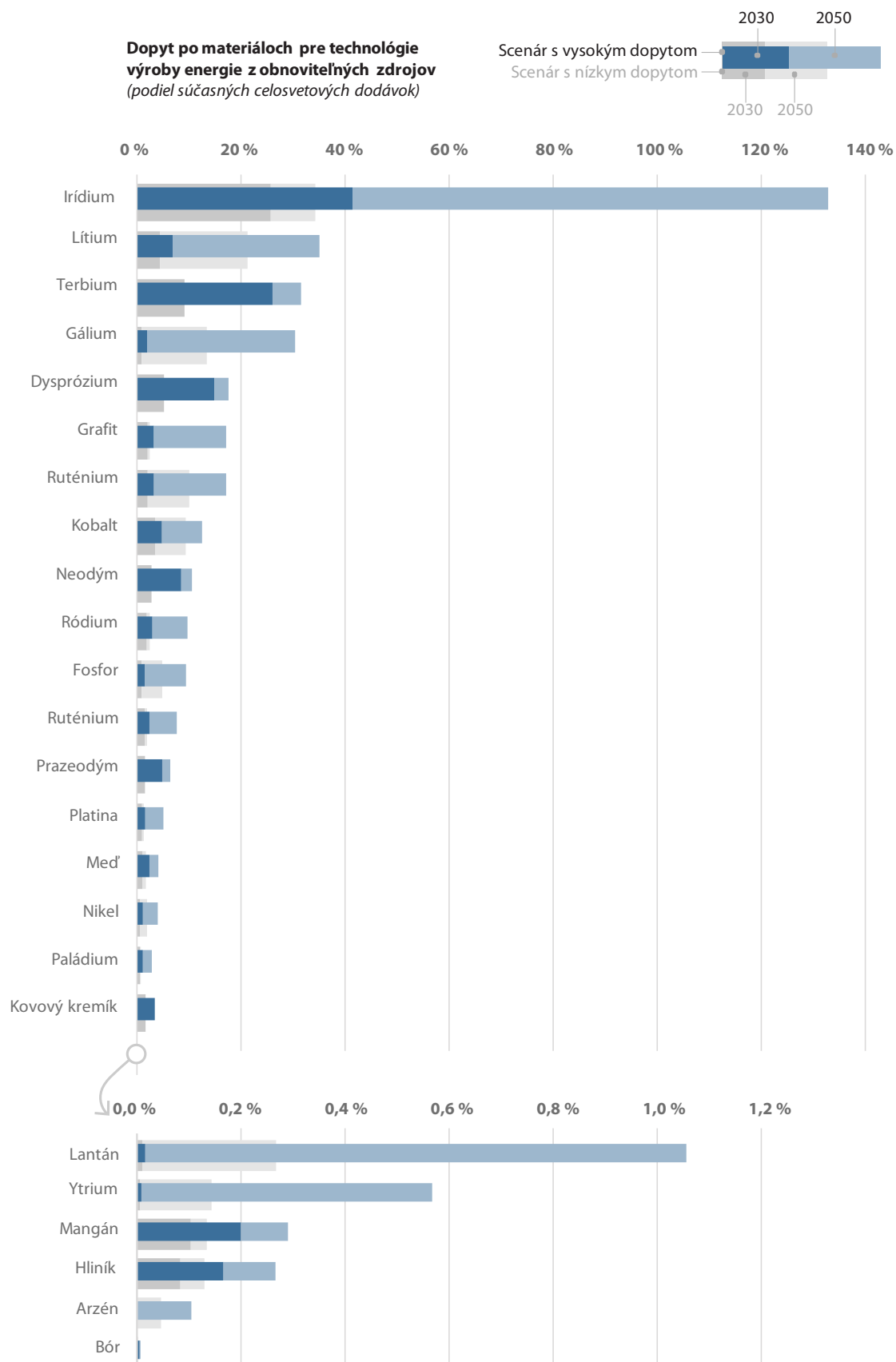
Prílohy

Príloha I – O tomto audite

Význam kritických surovín pre energetickú transformáciu EÚ

- 01** Vzhľadom na záväzok EÚ znížiť čisté emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % a dosiahnuť nulovú bilanciu emisií do roku 2050 je úloha kritických surovín zásadná pre úspešnú dekarbonizáciu energetického systému. Keďže viac než 75 % emisií EÚ pochádza z výroby a využívania energie, kľúčový význam má komplexný prechod na obnoviteľné zdroje energie. Kritické suroviny sú suroviny, ktoré Komisia považuje za zásadne dôležité pre hospodárstvo EÚ a ktoré predstavujú vysoké riziko spojené s dodávkami. S plánovaným zavádzaním technológií energie z obnoviteľných zdrojov v celej EÚ sa očakáva, že požadované množstvá týchto surovín sa podstatne zvýšia (*ilustrácia 1*). Ročný dopyt EÚ po prvkoch vzácnych zemín používaných v motoroch veterných turbín sa do roku 2030 *môže šesťnásobne zvýšiť*. Je preto nevyhnutné zabezpečiť, aby boli k dispozícii. Dopyt po kritických surovinách možno uspokojiť diverzifikovaním dovozu, domácim získavaním zdrojov a udržateľnejším riadením zdrojov.

Ilustrácia 1 | Predpokladaný dopyt EÚ po kritických surovinách

Zdroj: EDA na základe JRC, *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU – A foresight study*, 2023.

- 02** Vývoj za posledné dve desaťročia poukázal na strategickú zraniteľnosť EÚ voči narušeniam dodávok kritických surovín. V roku 2010, keď Čína zásobovala svet viac než 90 % prvkov vzácnych zemín, uložila vývozné obmedzenia¹, ktoré viedli k prudkému nárastu svetových cien a nedostatočným dodávkam².
- 03** To odhalilo veľkú závislosť EÚ od jediného externého dodávateľa surovín nevyhnutných pre prechod na čistú energiu. Zrýchľovanie globálneho dopytu spôsobené zelenou a digitálnou transformáciou, politická nestabilita vo viacerých krajinách bohatých na zdroje a koncentrovaná povaha dodávateľských reťazcov zároveň ešte viac zvýšili riziko prerušenia dodávok³.

Rámec politiky EÚ

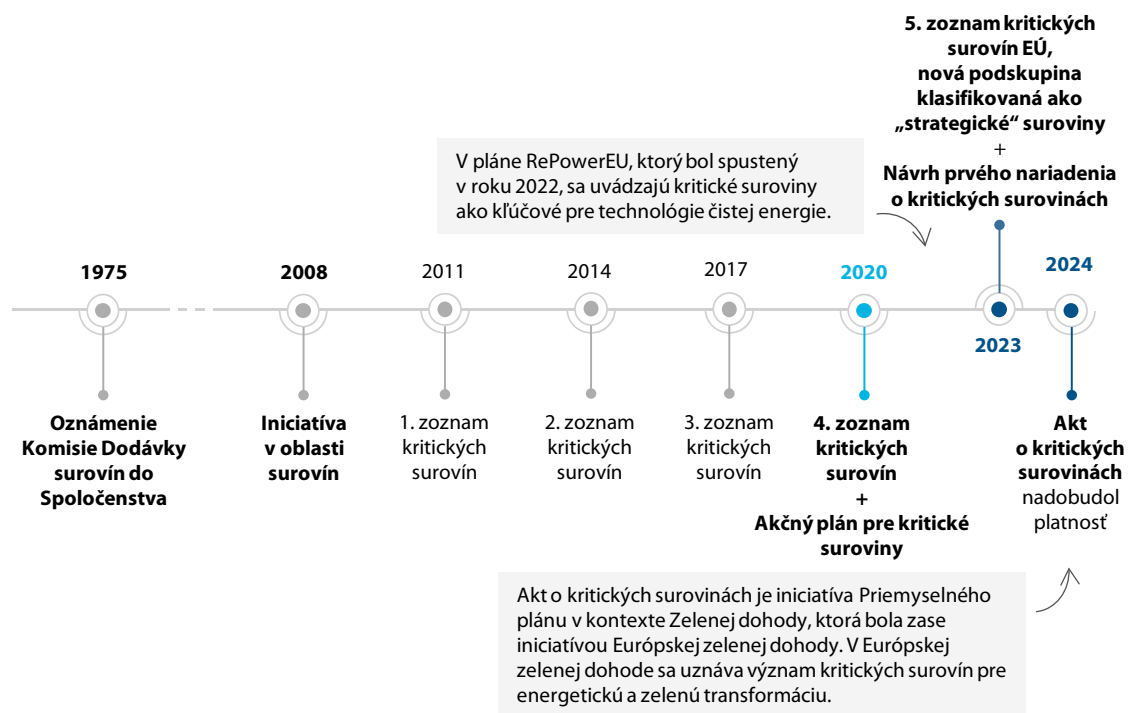
- 04** V reakcii na rastúce obavy týkajúce sa závislosti EÚ od krajín mimo EÚ, pokiaľ ide o kritické suroviny, Európska komisia prijala opatrenia na zabezpečenie dlhodobej bezpečnosti dodávok kritických surovín. Vysoké riziká spojené s dodávkami surovín sa už riešili v oznámení Komisie z roku 1975 [Dodávky surovín do Spoločenstva](#), po ktorom nasledovala [iniciatíva EÚ v oblasti surovín](#) v roku 2008, v ktorej bolo zavedených 10 zmierňujúcich činností vrátane jednej na vymedzenie kritických surovín. Prvý takýto zoznam bol uverejnený v roku 2011 a po ňom nasledovalo päť ďalších zoznamov. Na [ilustrácii 2](#) sú uvedené hlavné iniciatívy EÚ v oblasti kritických surovín.

¹ [WTO dispute settlement; The disputes; DS395](#).

² [Rohstoffinformationen 61 \(2025\). Seltene Erden, Projekte-Förderung-Weiterverarbeitung](#).

³ [Global Material Resources Outlook to 2060; OECD](#).

Ilustrácia 2 | Hlavné iniciatívy v oblasti kritických surovín

Zdroj: EDA.

- 05** Hlavné iniciatívy v oblasti kritických surovín, ktoré sú nevyhnutné pre energetickú transformáciu EÚ, ako aj pre zachovanie technologickej a priemyselnej konkurencieschopnosti, sa začali v roku 2020. V septembri 2020 Komisia prijala akčný plán pre kritické suroviny, politický dokument, v ktorom sa navrhlo 10 opatrení na riešenie rizík spojených s dodávkami. Stanovil sa v ňom smer pre koordinovanejší prístup EÚ a kládol sa nový dôraz na domáce získavanie zdrojov, efektívne využívanie zdrojov a strategické partnerstvá s krajinami mimo EÚ.
- 06** Účelom aktu o kritických surovinách je vytvoriť bezpečné a odolné dodávateľské reťazce a zároveň zabezpečiť sociálnu a environmentálnu ochranu, diverzifikovať dovoz surovín a zlepšiť udržateľnosť a obehovosť kritických surovín na trhu EÚ. Kľúčovým prvkom aktu je uznanie a podpora „strategických projektov“ v celom hodnotovom reťazci strategických surovín, ktoré vyberá Komisia.

07 Aktom sa zaviedla nová podskupina kritických surovín – strategické suroviny. Táto nová koncepcia sa týka surovín, ktoré sú najdôležitejšie pre strategické technológie používané na ekologické, digitálne, obranné a letecké aplikácie. V akte sa zaviedli aj nezáväzné vyčísliteľné ciele pre strategické suroviny na posilnenie autonómie EÚ v oblasti dodávok surovín s cieľom zabezpečiť, aby do roku 2030:

- sa aspoň 10 % ročnej spotreby strategických surovín v EÚ ťažilo na domácom trhu,
- sa aspoň 40 % strategických surovín spracúvalo v EÚ,
- aspoň 25 % strategických surovín pochádzalo z recyklovaných materiálov,
- najviac 65 % ročnej spotreby ktorejkoľvek strategickkej suroviny v EÚ pochádzalo z jedinej krajiny mimo EÚ.

08 Zatiaľ čo akt o kritických surovinách posilňuje dodávky kritických surovín, [akt o emisne neutrálnom priemysle](#) z roku 2024 sa zameriava na rozšírenie výrobnnej kapacity EÚ pre čisté technológie. Cieľom týchto aktov je spoločne poskytnúť ucelený prístup k zabezpečeniu stability dodávateľského reťazca v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov od roku 2030.

Úlohy a zodpovednosti

09 Komisia navrhuje Európskemu parlamentu a Rade právne predpisy EÚ týkajúce sa kritických surovín. Aktualizuje zoznam EÚ a vykonáva akčný plán pre kritické suroviny spolu s členskými štátmi. Komisia takisto dohliada na príslušné programy financovania a poskytuje finančné prostriedky (spolu s členskými štátmi). V akte o kritických surovinách sa od Komisie vyžaduje, aby monitorovala riziká spojené s dodávkami kritických surovín, upozorňovala zainteresované strany v prípade rizika prerušenia dodávok a posudzovala a schvaľovala žiadosti o strategické projekty.

10 Vykonávanie politiky v oblasti kritických surovín zahŕňa viacero orgánov v členských štátoch a v Komisii. Za celkovú politiku zodpovedá Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP (GR GROW). Ďalšie GR sú zapojené do špecifických aspektov (GR ENER, ENV, INTPA, TRADE, JRC) alebo do riadenia financovania (GR ECFIN, GR NEAR, GR REGIO, GR RTD a SG REFORM).

Rozsah auditu a audítorský prístup

- 11** Cieľom nášho auditu bolo posúdiť, či opatrenia na úrovni EÚ zabezpečujú dlhodobu bezpečné dodávky kritických surovín pre energetickú transformáciu EÚ. Zamerali sme sa na úlohu Komisie. Náš audit sa týkal financovania súvisiaceho s kritickými surovinami v programových obdobiach 2014 – 2020 a 2021 – 2027.
- 12** Preskúmali sme činnosť Komisie do októbra 2025. Naša analýza sa sústredila na tri kľúčové prvky nevyhnutné na dosiahnutie cieľov aktu o kritických surovinách: diverzifikovať dovoz s cieľom znížiť závislosť, posilniť domácu výrobu a zabezpečiť udržateľné využívanie zdrojov. Preskúmali sme, ako hlavné typy mechanizmov spolupráce EÚ s krajinami mimo EÚ (napr. strategické partnerstvá) viedli k diverzifikovanejšiemu dovozu kritických surovín. Posúdili sme aj úsilie EÚ o rozvoj ťažby a spracovania kritických surovín v Európe s cieľom znížiť závislosť od externých dodávateľov. Okrem toho sme analyzovali iniciatívy na posilnenie obehovosti, efektívneho využívania zdrojov a nahrádzania surovín. Takisto sme podrobnejšie preskúmali, ako boli zostavené zoznamy surovín a ciele EÚ a či Komisia môže preukázať účinky financovania EÚ na dodávky kritických surovín. A napokon sme posúdili, či strategické projekty EÚ majú potenciál zvýšiť bezpečnosť dodávok kritických surovín do EÚ, a to analýzou vzorky 19 projektov vybraných Komisiou.
- 13** Konzultovali sme aj s mnohými zainteresovanými stranami vrátane medzinárodných organizácií (napr. IEA), mimovládnych organizácií, zástupcov priemyslu, výskumných ústavov a orgánov v dvoch členských štátoch. Na [ilustrácii 3](#) je zobrazené, ako sme získali dôkazy pre naše pripomienky.

Ilustrácia 3 – Vykonané audítorské činnosti

Preskúmali sme	• prácu Komisie a internú dokumentáciu generálnych riaditeľstiev Komisie (GR ENER, ENV, GROW, INTPA, JRC, TRADE) a Európskej environmentálnej agentúry • dokument, štúdie a ďalšie správy v oblasti kritických surovín
Analyzovali sme	• hlavné údaje • posúdenie žiadostí o strategické projekty zo strany Komisie Vzorka 19 vybraných projektov sa týkala rôznych typov projektov (ťažba, spracovanie, recyklácia a nahradzanie) a zahŕňala projekty so sídlom v EÚ, ako aj projekty tretích krajín. • prácu Komisie na strategických partnerstvách v oblasti kritických surovín a príslušných obchodných dohodách s tretími krajinami
Uskutočnili sme rozhovory	• s rôznymi generálnymi riaditeľstvami Komisie (GR ENER, ENV, GROW, INTPA, JRC, TRADE) a Európskou environmentálnou agentúrou • zástupcami zo vzorky dvoch členských štátov (Nemecko a Švédsko) vybranými na základe ich skúseností s riadením kritických surovín a využívaním energie z obnoviteľných zdrojov
Konzultovali sme	• EIB, IEA, IRENA a OECD • vedcov, zástupcov priemyslu a mimovládne organizácie na konzultačnom stretnutí so zainteresovanými stranami
Náš prieskum zahŕňal	• Všetky členské štáty

Zdroj: EDA.

Príloha II – Počet sledovaných surovín sa od roku 2011 zvýšil

Jednotlivé suroviny		
Súhrny	Hélium	Rénium
Hliník/bauxit	Vodík	Skandium
Antimón	Indium	Selén
Arzén	Železná ruda	Síra
Baryt	Kryptón	Oxid draselný
Bentonit	Olovo	Kremenný piesok
Berýlium	Vápenec	Kovový kremík
Bizmut	Zlato	Striebro
Bór	Sadra	Stroncium
Kadmium	Lítium	Mastenec
Chróm	Magnezit	Tantal
Kaolín	Horčík	Telúr
Kobalt	Mangán	Cín
Metalurgické uhlie	Molybdén	Titán
Meď	Prírodný grafit	Volfrám
Diatomová zemina	Neón	Vanád
Živec	Nikel	Xenón
Kazivec	Niób	Zinok
Gálium	Perlit	Zirkónium
Germánium	Fosfor	Kovový titán
Hafnium	Fosforit	
Kovy platinovej skupiny		
Íridium	Platina	Ruténium
Paládium	Ródium	
Prvky vzácnych zemín		
Ľahké prvky vzácnych zemín	Ťažké prvky vzácnych zemín	
Cér	Dysprózium	Lutécium
Lantán	Erbium	Terbium
Neodým	Európium	Túlium
Prazeodým	Gadolínium	Yterbium
Samárium	Holmium	Ytrium
Biotické materiály		
Prírodný kaučuk	Prírodný korok	Guľatina
Sapelové drevo	Prírodné tиковé drevo	

Materiály zahrnuté v hodnotení z roku 2014, ale nie v roku 2011

Materiály zahrnuté v hodnotení z roku 2017, ale nie v roku 2014

Materiály zahrnuté v hodnotení z roku 2020, ale nie v roku 2017

Materiály zahrnuté v hodnotení z roku 2023, ale nie v roku 2020

Zdroj: EDA na základe GR GROW, *Study on the Critical materials for the EU 2023* (príloha 11).

Príloha III – Údaje o recyklácii – zastarané a chýbajúce údaje

Na posúdenie kritickosti sa používajú viaceré zdroje údajov o recyklácii. Kvalita údajov sa zlepšila, najmä v dôsledku [analýz materiálových systémov Komisiou](#). V prípade 15 zo 45 surovín sa však použili len celosvetové údaje. V prípade 11 surovín referenčný rok na určenie hodnoty je spred roku 2020.

Surovina	Hodnota	Rozsah	Uverejnenie	Referenčný rok	Zdroj
Hliník	32 %	Celosvetovo	2018	2018	Medzinárodný inštitút pre hliník
Antimón	28 %	EÚ	2023	2016 – 2020	Komisia
Arzén	0 %	EÚ	2013		Program Organizácie Spojených národov v oblasti životného prostredia
Baryt	0 %	EÚ27	2021	2012 – 2016	Komisia
Boritany	1 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Cér	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Kobalt	22 %	EÚ28	2020	2012 – 2016	Komisia
Meď	55 %	EÚ27	2023		Medzinárodná asociácia pre meď
Dysprózium	0 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Erbium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Európium	1 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Kazivec	1 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Gadolinium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Gálium	0 %	EÚ	2023	2016 – 2020	Komisia
Germánium	2 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Holmium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Iridium	2 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Lantán	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Lítium	0 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Lutécium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Horčík	13 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Mangán	9 %	EÚ27	2020	2012 – 2016	Komisia
Prírodný grafit	3 %	EÚ27	2020	2012 – 2016	Komisia
Neodým	1 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Nikel	16 %	EÚ27	2020	2012 – 2016	Komisia
Niób	0 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Paládium	10 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Fosfor	0 %	EÚ	2021	2012 – 2018	Komisia
Platina	11 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Prazeodým	10 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Ródium	24 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Ruténium	2 %	Celosvetovo	2022	2022	Posúdenie odborníkov
Samárium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Skandium	0 %	EÚ28	2021	2012 – 2016	Komisia
Kovový kremík	0 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia
Stroncium	0 %	Celosvetovo	2022	2022	Geologický prieskum USA
Tantal	13 %	EÚ27	2021	2012 – 2016	Komisia
Terbium	6 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Túlium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Vanád	1 %	EÚ27	2021	2012 – 2016	Komisia
Yterbium	1 %	Celosvetovo	2023	2016 – 2020	Komisia
Ytrium	31 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Volfrám	42 %	EÚ28	2023	2016 – 2020	Komisia
Bizmut	0 %	EÚ27	2021	2012 – 2018	Komisia
Titán	1 %	EÚ27	2023	2016 – 2020	Komisia

Príloha IV – Obmedzený rozsah a podrobnosť údajov o obchode

Dostupné údaje o obchode naznačujú, že súčasné obchodné kódy neumožňujú vždy rozlišovať medzi jednotlivými surovinami, ako aj fázami ich produkcie, napríklad v prípade prvkov vzácnych zemín (ľahkých a ťažkých). Údaje o obchode môžu zahŕňať kritické suroviny z primárnych aj sekundárnych zdrojov, napríklad kovy platinovej skupiny. V prípade niektorých kritických surovín fáza ťažby alebo spracovania nie je zahrnutá.

Kritické suroviny	Počet obchodných kódov		
	Ťažba	Spracovanie	
Horčík	0	2	V prípade štyroch kritických surovín: fáza ťažby alebo spracovania nie je zahrnutá
Kovový kremík	0	2	
Skandium	0	2	
Niób	(1)	1	
Stroncium	1	0	Na posúdenie Komisie nemožno použiť tri obchodné kódy z dôvodu ich vysokej úrovne agregácie
Metalurgické uhlie	1	1	
Lítium	1	2	
Antimón	1	2	
Berýlium	1	2	
Titán	1	2	
Meď	1	4	
Hliník	1	5	
Volfrám	1	5	
Boritan	1	9	
Kobalt	2	3	V troch obchodných kódoch používaných na posúdenie Komisie sú zoskupené rôzne kritické suroviny
Mangán	2	3	
Grafit	2	4	
Fosforit/fosfor	2	7	
Nikel	2	7	* Neexistujú samostatné obchodné kódy pre: Ľahké prvky vzácnych zemín: neodym, samárium Ťažké prvky vzácnych zemín: gadolínium, holmium, lutécium, terbium, túlium, yterbium, ytrium
Ťažké prvky vzácnych zemín*	3	2	
Ľahké prvky vzácnych zemín*	3	4	
Baryt	2	nespracované	
Živec	2	nespracované	V prípade 27 kritických surovín sa na fázu ťažby a spracovania (ak je to relevantné) vzťahuje aspoň jeden obchodný kód.
Kazivec	2	mimo rozsahu	
Tantal	vedľajší produkt	1	
Gálium	vedľajší produkt	1	
Arzén	vedľajší produkt	2	
Hafnium	vedľajší produkt	2	
Vanád	vedľajší produkt	3	
Bizmut	vedľajší produkt	4	
Germánium	vedľajší produkt	2+(2)	
Kovy platinovej skupiny	vedľajší produkt	7	

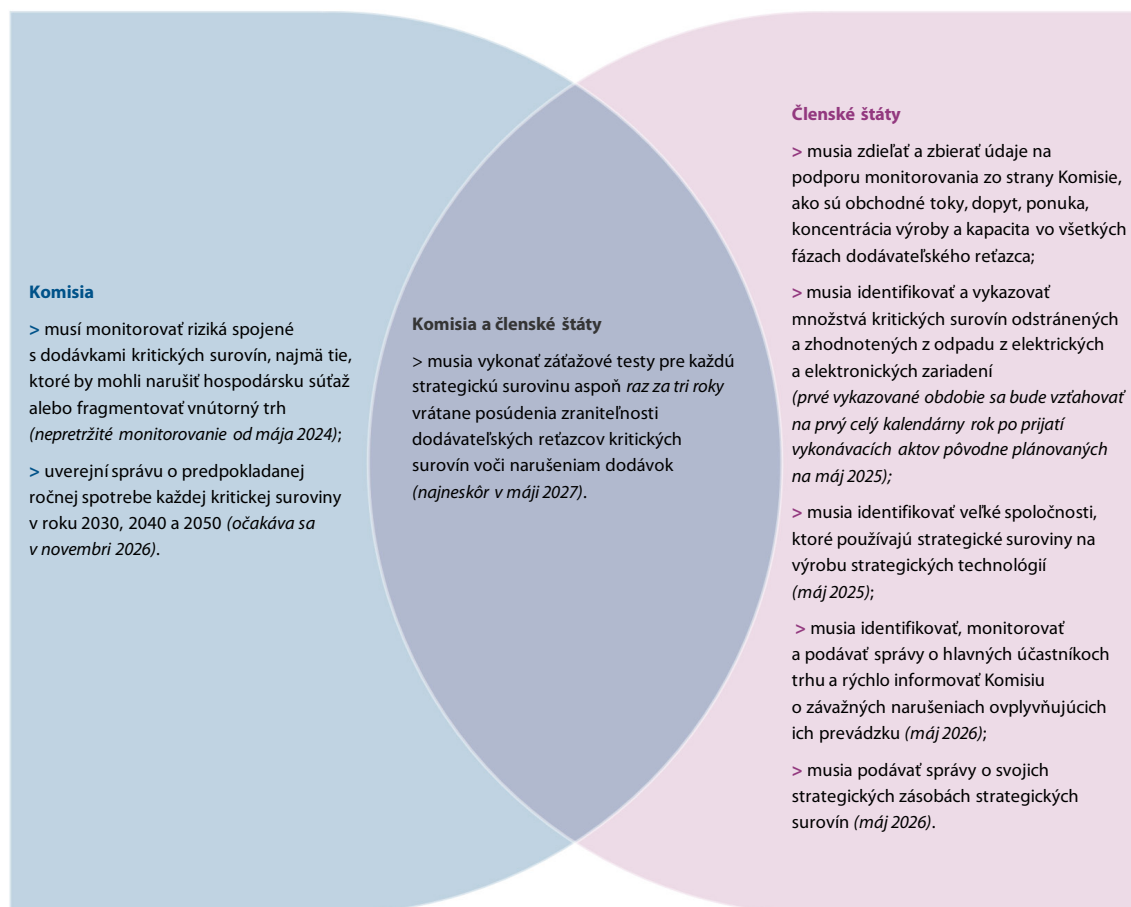
Zdroj: Analýza EDA na základe informácií Komisie.

Príloha V – Porovnanie zoznamov kritických surovín a strategických surovín

Kritické suroviny	Zoznam EÚ	Zoznam Austrálie	Zoznam USA	Zoznam Indie	Zoznam Japonska	Zoznam Južnej Kórey	Zoznam Spojeného kráľovstva
Antimón	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Arzén	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
Baryt/bárium	Áno	Nie	Áno	Nie	Áno	Nie	Nie
Bauxit/hliník	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
Bór	Áno	Nie	Nie	Nie	Áno	Nie	Nie
Kobalt	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Meď	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie	Áno	Nie
Fluór, kazivec	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie	Nie
Gálium	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Germánium	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie
Grafit, prírodný grafít	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Áno
Lítium	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Horčík	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno
Mangán	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno	Áno	Nie
Nikel	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie
Niób	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Fosfor	Áno	Áno	Nie	Áno	Nie	Nie	Nie
Kovy platinovej skupiny	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Prvky vzácnych zemín (ľahké prvky vzácnych zemín a ťažké prvky vzácnych zemín)	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Skandium	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie	Nie	Nie
Kremík	Áno	Áno	Nie	Áno	Áno	Áno	Áno
Stroncium	Áno	Nie	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie
Tantal	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Volfrám	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Vanád	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Indium	Nie	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno	Áno
Telúr	Nie	Áno	Áno	Áno	Áno	Nie	Áno

Zdroj: EDA na základe [informácií austrálskeho ministerstva priemyslu, vedy a zdrojov](#) (2024).

Príloha VI – Požiadavky na monitorovanie z aktu o kritických surovinách

Zdroj: EDA na základe aktu o kritických surovinách.

Príloha VII – Analýza vzorky 19 vybraných projektov

Typ projektu	Fáza projektu	Odhadovaný dátum začiatku produkcie*	Odhadovaný dátum plnej kapacity*	Odborné posúdenie rizík spojených s povoľovaním
Recyklácia	Uskutočniteľnosť	1. 9. 2026	1. 1. 2029	Povoľovanie predstavuje väčšie riziko pre cieľovú lehotu
Ťažba	Uskutočniteľnosť	30. 11. 2026	31. 3. 2027	-
Ťažba	Uskutočniteľnosť	1. 11. 2028	1. 5. 2029	Vysokorizikový faktor: chýbajúce povolenia (o všetky príslušné povolenia sa ešte len má požiadať)
Ťažba	Uskutočniteľnosť	1. 9. 2029	1. 1. 2031	Faktory a riziká, ktoré by mohli sťažiť dosiahnutie plánovanej cieľovej produkcie do roku 2030
Spracovanie	Uskutočniteľnosť	1. 12. 2029	1. 1. 2031	V prognóze je podhodnotená skutočná dĺžka času na udelenie povolenia
Spracovanie	Uskutočniteľnosť	19. 5. 2024	28. 11. 2030	-
Ťažba	Štúdia rozsahu	1. 6. 2028	1. 6. 2030	O povolenia sa ešte nepožiadalo, projekt bol predbežne schválený
Spracovanie	Predbežná uskutočniteľnosť	1. 6. 2028	1. 6. 2030	Predbežná realizovateľnosť, požadované povolenia
Ťažba	Uskutočniteľnosť	1. 1. 2028	1. 1. 2029	-
Ťažba	Uskutočniteľnosť	1. 6. 2030	1. 6. 2033	Obavy súvisiace s povoľovacím postupom
Spracovanie	Uskutočniteľnosť	1. 9. 2026	1. 9. 2026	Informácie o stave povolenia projektu neboli poskytnuté
Spracovanie	Výstavba	30. 10. 2027	30. 5. 2029	-
Spracovanie	Uskutočniteľnosť	17. 8. 2026	1. 10. 2029	-
Extrakcia	Uskutočniteľnosť	1. 4. 2026	1. 10. 2029	-
Recyklácia	Uskutočniteľnosť	1. 1. 2029	1. 1. 2032	-
Ťažba	Štúdia o rozsahu	1. 1. 2037	1. 1. 2039	-
Nahrádzanie	Výstavba	1. 1. 2026	1. 7. 2028	-
Ťažba	Uskutočniteľnosť	18. 6. 2027	16. 12. 2027	-
Extrakcia	Výroba	1. 3. 2026	1. 3. 2036	Povolenia na výstavbu a spracovanie zatiaľ nie sú zabezpečené

* odhad predkladateľa projektu

Zdroj: analýza EDA na základe odborného hodnotenia strategických projektových žiadostí.

Skratky

Skratka	Vymedzenie/vysvetlenie
CINEA	Európska výkonná agentúra pre klímu, infraštruktúru a životné prostredie
CRMA	Akt o kritických surovinách
EBOR	Európska banka pre obnovu a rozvoj
EIB	Európska investičná banka
GR CLIMA	Generálne riaditeľstvo pre oblasť klímy
GR ENV	Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie
GR INTPA	GR pre medzinárodné partnerstvá
GR NEAR	Generálne riaditeľstvo pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení
GR RTD	GR pre výskum a inovácie
GR ECFIN	Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti
GR GROW	Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP
GR REGIO	GR pre regionálnu a mestskú politiku
JRC	Spoločné výskumné centrum (vedecká a znalostná služba Európskej komisie)
SG REFORM	Pracovná skupina pre reformy a investície
WTO	Svetová obchodná organizácia

Glosár

Pojem	Vymedzenie/vysvetlenie
Cielený prieskum	Podrobné preskúmanie po počiatočnom zistení ložiska nerastných surovín s cieľom prideliť zdroje na oblasti s najvyšším potenciálom úspešnej ťažby.
Dohoda o odbere	Zmluvné dojednanie, na základe ktorého kupujúci súhlasí alebo má opciu kúpiť konkrétny objem budúcej produkcie výrobcu.
Hodnotový reťazec	Všetky činnosti súvisiace s dodávkami výrobkov konečným spotrebiteľom vrátane všetkých krokov v dodávateľskom reťazci, ale aj činností, ako je predaj a marketing. V prípade surovín to zahŕňa všetky fázy od ťažby a spracovania, cez predaj a použitie vo výrobe až po činnosti na konci životnosti, ako je zhodnocovanie a recyklácia.
Kritická surovina	Hospodársky dôležitá surovina, v prípade ktorej existuje vysoké riziko spojené s dodávkami.
Obehovosť	Politika alebo prax opätovného použitia alebo obnovy výrobkov a zdrojov v celom hodnotovom reťazci s cieľom znížiť množstvo odpadu.
Strategická surovina	Surovina, ktorá sa považuje za obzvlášť dôležitú z dôvodu jej použitia v konkrétnych zelených alebo digitálnych technológiách alebo na obranné či letecké účely.
Strategický projekt	V kontexte tejto správy opatrenie zamerané na zvýšenie odolnosti dodávateľských reťazcov strategických surovín v EÚ.
Surovina	Látka, iná ako potravina alebo palivo, používaná ako vstupný materiál pri výrobe.
Taxonómia EÚ	Systém klasifikácie EÚ, ktorým sa zisťuje, do akej miery sú hospodárske činnosti environmentálne udržateľné.
Ťažba	V kontexte tejto správy odstraňovanie rúd, minerálov a rastlinných produktov z ich pôvodných zdrojov.

Odpovede Komisie

<https://www.eca.europa.eu/sk/publications/SR-2026-04>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/sk/publications/SR-2026-04>

Audítorský tím

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky jeho auditov, ktoré sa týkajú politík a programov EÚ alebo tém súvisiacich s riadením z konkrétnych rozpočtových oblastí. EDA vyberá a navrhuje tieto audítorské úlohy tak, aby mali maximálny vplyv, pričom sa zohľadňujú riziká z hľadiska výkonnosti či zhody, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Tento audit výkonnosti uskutočnila audítorská komora I – Udržateľné využívanie prírodných zdrojov, ktorej predsedá členka EDA Joëlle Elvinger. Audit viedla členka EDA Keit Pentus-Rosimannus, podporu jej poskytla Annikky Lamp, vedúca kabinetu a Daria Bochnar, ataše kabinetu; Florence Fornaroli, hlavná manažérka; Jan Huth, vedúci úlohy; Jolita Korzuniene a Marika Meisenzahl, zástupkyne vvedúceho úlohy, a audítorky Blerta Hima a Anna Kozlova. Jazykovú podporu poskytla Laura McMillan.

Zľava doprava: Laura McMillan, Jolita Korzuniene, Florence Fornaroli, Annikky Lamp, Daria Bochnar, Keit Pentus-Rosimannus, Jan Huth, Marika Meisenzahl.

AUTORSKÉ PRÁVA

© Európska únia, 2026

Politika týkajúca sa opakovaného použitia materiálov Európskeho dvora audítorov (EDA) je stanovená v [rozhodnutí EDA č. 6/2019](#) o politike otvoreného prístupu a opakovanom použití dokumentov.

Pokiaľ sa nestanovuje inak (napr. v osobitnom upozornení o autorských právach), obsah materiálov EDA vo vlastníctve EÚ podlieha licencií [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Vo všeobecnosti je preto opakované použitie povolené pod podmienkou, že sa náležite uvedie zdroj a označia prípadné zmeny. Tí, ktorí opakovane používajú obsah EDA, nesmú skresliť pôvodný význam alebo odkaz. EDA nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky opakovaného použitia.

V prípade, že konkrétny materiál zobrazuje alebo opisuje identifikovateľné súkromné osoby, napr. fotografie zamestnancov EDA, alebo ak obsahuje prácu tretej strany, je potrebné získať dodatočné povolenie.

Ak je tento súhlas udelený, ruší a nahrádza sa ním uvedené všeobecné povolenie a jasne sa vymedzí každé prípadné obmedzenie týkajúce sa použitia.

V prípade použitia či šírenia obsahu materiálov, ktoré EÚ nevlastní, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

Politika EDA týkajúca sa opakovaného použitia materiálov sa nevzťahuje na softvér ani dokumenty, ktoré podliehajú právam priemyselného vlastníctva, ako sú patenty, ochranné známky, zapísané dizajny, logá a názvy.

Webové sídla inštitúcií Európskej únie v rámci domény europa.eu obsahujú odkazy na sídla tretích strán. Keďže sú mimo kontroly EDA, odporúčame vám oboznámiť sa s ich politikami ochrany osobných údajov a autorských práv.

Fotografia na titulnej strane: © Ben – [stock.adobe.com](#).

Ilustráciu 1 vytvoril EDA v aplikácii Tableau, mapa v pozadí © [Mapbox](#) a © [OpenStreetMap](#) s licenciou [Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 license \(CC BY-SA\)](#).

Ilustrácie 3, 9, 12, 17, 18, 21 boli vytvorené pomocou zdrojov z platformy [Flaticon.com](#).
© Freepik Company S.L. Všetky práva vyhradené.

Ilustrácia 8 bola vytvorená pomocou zdrojov z Adobe Stock: „Periodic table of elements. Vector template for school chemistry lesson“: © MicroOne – [stock.adobe.com](#)

Ilustrácia 15 bola vytvorená pomocou zdrojov z Adobe Stock:

- „corncrake png, transparent background“: © DD – stock.adobe.com
- „a otter standing on its hind legs“: © Dumitru – stock.adobe.com
- „Curved river landscape with lush greenery isolated on white transparent background“: © Alien – stock.adobe.com

Ilustrácia 17 bola vytvorená pomocou zdrojov z Adobe Stock: „three step vector puzzle infographic template“: © Michal Hubka – stock.adobe.com

Ilustrácia 22 bola vytvorená pomocou zdrojov z Adobe Stock:

- „A modern line art depiction of an open door in one continuous line, Open door continuous one line drawing. Vector illustration, Door, Construction, House line icon, minimal concept style“: © line drawing – stock.adobe.com
- „Simple line art of an analog clock isolated on white background“: © Ai_Images – stock.adobe.com
- „Single continuous line drawing of a euro currency. One continuous line of a euro currency sign. Vector illustration, Euro symbol in speech bubble“: © SREEPOLOK – stock.adobe.com
- „Single Line Drawing of a Flag with Editable Stroke and Copy Space, Continuous one line empty, white flag drawing. Flag Vector illustration Single Line Drawing of a Flag with Editable Stroke and Copy“ © Parboti – stock.adobe.com

Použitie loga EDA

Logo EDA sa nesmie použiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskeho dvora audítorov.

HTML	ISBN 978-92-849-6280-8	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/9772057	QJ-01-25-062-SK-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6281-5	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/8580036	QJ-01-25-062-SK-N

AKO CITOVAŤ

Európsky dvor audítorov, [osobitná správa 04/2026](#) *Kritické suroviny pre energetickú transformáciu – Politika nie je skalopevná*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2026.

Na úspešnú energetickú transformáciu potrebuje EÚ čoraz väčšie množstvo kritických surovín. Posúdili sme opatrenia na zabezpečenie ich dodávok, ako je diverzifikácia dovozu, zvýšenie domácej výroby a zlepšenie riadenia zdrojov. Zistili sme, že EÚ čelí mnohým výzvam. Hoci sa v právnych predpisoch stanovuje strategické smerovanie, jeho ciele nie sú odôvodnené. Diverzifikácia dovozu nepriniesla hmatateľné výsledky a prekážky bránia výrobe a recyklácii. Napriek rýchlejšiemu udeľovaniu povolení bude pre mnohé strategické projekty ťažké zabezpečiť dodávky do roku 2030. Odporúčame, aby Komisia posilnila základy politiky EÚ v oblasti surovín, zabezpečila, aby úsilie o diverzifikáciu viedlo k bezpečnejším dodávkam, riešila prekážky financovania, lepšie využívala udržateľné riadenie zdrojov a zvýšila pridanú hodnotu strategických projektov.

Osobitná správa EDA podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/contact
Webová stránka: eca.europa.eu
Sociálne siete: @EUauditors